

TRIMITAS

1938 M. LIE-
POS MĒN 21
DIENA. Nr. 29.

PIRMOJI TAUTI-
NĖ OLIMPIADA.
VIRSUJ — RESPUBLIKOS
PREZIDENTAS A. SMĒ-
TONA, T. OLIMPIADOS
VYRIAUSIAS GLOBĖJAS.

Bačkaičio nuotr.

TRIMITAS

LIETUVOS ŠAULIŲ IR PATRIOTINĖS VISUOMENĖS
LAIKRAŠTIS → ŽURNALAS.

Eina XIX metai, kas savaitė.

Leidžia ŠAULIŲ SAJUNGA.

Redaktorius pavaduotojas JUOZAS ŽUKAUSKAS.

PRENUMERATOS KAINA Lietuvoje
metams 5 litai, pusei metų 3 litai, mėnesiui 50 centų.
Atskiras numeris → 20 ct.
Užsieniui — metams 10 litų, pusei metų 6 litai.

SKELBIMŲ KAINOS 60 ct. už 1 cm². Nuolatiniam skelbė-
jams daroma nuolaidų. Už skelbimų turinį Redakcija ne-
atsako.

RANKRAŠČIUS Redakcija taiso savo nuožiūra. Nesuvartotų
rankraščių Redakcija savo lėšomis negrąžina ir nesaugo.
Už straipsnius ir nuotraukas atlyginama tik susitarus.

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

Kaunas, Laisvės alėja 20. Telefonas 22663.

Sajungos štabo žinios

ISAKYMAS ŠAULIŲ SAJUNGAI NR. 22

Kaunas, 1938 m. liepos mėn. 15 d. Rikiuotės sritis.

§ 1.

Kariuomenės vadui leidus, skelbiu vykdyti šaulių da-
linių sveikinimosi pakeitimą: šaulių daliniai būdami be
šautuvų, judesyje veikia ir praėdami išskilmės maršų
gerbia taip pat, kaip būdami judesyje su šautuvais, t. y.,
pasukdami galvas ir mosuodami rankomis.

§ 3.

Š. m. birželio m. 26 d. XXII Geležinkelių šaulių rink-
tinei įteikiama šaulinė vėliava.

Pulkininkas SALADZIUS
Šaulių Sąjungos vadas.

ŠAULIŲ SAJUNGOS SPORTO KURSAI NERINGOJE.

Nuo liepos 31 d. ligi rugpjūčio 21 d. Šaulių Sąjungos
štabas Neringoje ruošia šaulių sporto vadovams kursus—
stovyklą. Kursai prasidės rugpjūčio 1 d. Visi kursų daly-
viai atvyksta liepos 31 d.

Šie kursai yra ypatingai svarbūs, nes jie skiriami
šaulių Sąjungos 20 metų sukaktuvėms pasiruošti, todėl
rinktinių vadai pasirūpina, kad kursuose dalyvautų kuo
didesnis šaulių skaičius.

Rinktinių vadų pateikti kandidatai bus priimti, todėl
apie kandidatų priėmimą skyrium nebus pranešta.

LIETUVOS PLAUKIMO PIRMENYBĖS.

Rugpjūčio 5—7 d. d. Kaune bus Lietuvos plaukimo
pirmenybės. Šaulių sporto klubai savo plaukikus, kurie
yra pasiekę Kūno Kultūros Rūmų nustatytas normas, turi
ligi liepos 28 d. įregistruoti šaulių Sąjungos štabe.

ŠAULIŲ RADJO PUSVALANDIS.

Liepos 17 d. šaulių radijo pusvalandis buvo skirtas
Dariaus ir Girėno atminimui pagerbti, tragingos jų mirties
5 metų sukaktuvių proga. Dėl skautų laužo transliacijos
pusvalandis iš 17 d. buvo nukeltas į liepos 18 d. Pusva-
landžio pradžioje kalbėjo šaulių Sąjungos vadas plk. Sa-
ladzius. Meninėje dalyje dalyvavo solistas I. Butėnas, V.
dramos artistas Mackevičius ir V. Kuprevičius.

Kitas pusvalandis bus liepos 24 d. 19 v. 20 m. Pus-
valandžio programoje aktualūs šaulių reikalai: šaulių Sa-
jungos 20 metų sukaktuvės ir k. Be to bus ir meninė
dalis.

ŠAULIŲ DŪDŲ ORKESTRŲ VEDĖJAMS KURSAI.

Rugsėjo 12—17 d. d. Kaune bus šaulių dalinių dūdų
orkestrų vedėjams vienos savaitės kursai. Kursų tikslas
sustiprinti dūdų orkestrų veiklą ir pakelti jų meninį lygį.
Kursų programoje numatyta:

1. Kursų atidarymas.
2. Šaulių Sąjungos tikslai ir uždaviniai. Paskaitos.
3. Drausmės pagrindai ir vieši orkestrų pasirody-
mai. Paskaitos.
4. Instrumentų paėmimas ir orkestrų sudėtis.
5. Grojimas įvairiais instrumentais.
6. Dirigavimas (teorija ir praktika).
7. Orkestrams numatyto repertuaro interpretavimas.
8. Orkestro vedimo pavyzdinės pamokos.
9. Iš klausymas dviejų dūdų orkestrų koncertų.
10. Dalyvavimas Kauno orkestrų repeticijsose.
11. Praktiški nurodymai, muziejų lankymas ir kursų
uždarymas.

Liepos 12 d. Rinktinių vadams išsiųstas aplinkraštis,
kuriam pažymėta:

Kursuose dalyvauja visi šaulių dalinių orkestrų vedė-
jai. Orkestrų vedėjai į kursus vyksta su šauline uniforma.
Kursų atidarymas bus rugsėjo 12 d. 9 v. Šaulių Sąjungos
salėje.

Rinktinių vadai ligi rugsėjo 1 d. pateikia štabui kur-
suose dalyvaujančių orkestrų vedėjų sąrašą.

ŠAULIŲ CHORAMS.

1939 metais Šaulių Sąjungos 20 metų sukaktuvių pro-
ga Kaune bus šaulių chorų dainų šventė. Šventėje daly-
vaus visi šaulių chorai. Dainų šventės programoje be miš-
raus jungtinio choro numatyta jungtinis vyrų choras, to-
dėl visi šaulių chorai kviečiami jau dabar sudaryti vyrų
bašų chorus. Netrukus Šaulių Sąjungos štabas pradės siun-
tinėti šaulių chorams dainų šventės repertuarą. Smulkes-
nės informacijos bus teikiamos per radiją šaulių pusvalan-
džių metu ir Trimite.

MOTERŲ ŠAULIŲ STOVYKLA PALANGOJE.

Rugpjūčio 1 d. Palangoje prasidės moterų šaulių sto-
vykla. Stovyklaujančios šaulės į Palangą turi atvykti rug-
pjūčio 1 d.

Vykstančios geležinkeliu, važiuoja ligi Kretingos sto-
ties. Iš Kretingos stoties į stovyklą šaulės bus nuvežtos
autobusais.

APIE VISKĄ ŽINOSIME, JEI SKAITYSIME
DIDŽIAUSIĄ LIETUVOJE SAVAITRAŠTĮ

TRIMITA.

VISI ŠAULIAI PASIRŪPINA DIDINTI
TRIMITO PRENUMERATORIŲ ŠEIMĄ.

TRIMITAS

LIEPŲ SAULIO LAIKRAŠTIS

KAUNAS, 1938 METŲ LIEPOS MĖNESIO 21 DIENA.

Nr. 29 (918)

Kūno kultūra turi eiti greta dvasios kultūros

RESPUBLIKOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS KALBA, PASAKYTA ATIDARANT PIRMAJĄ LIETUVOS TAUTINĘ OLIMPIADĄ LIEPOS 17 D.

Man yra labai malonu pasveikinti pirmos lietuvių tautinės olimpiados rengėjus, jos dalyvius ir svečius bei viešnius.

Bet kas pirmiena, tai dažniausiai esti naujiena. Taigi, kas yra olimpiada ir kokia jos prasmė?

Kam šiek tiek pažįstama senovės Ellada, tas atsimena iš istorijos, kad kas ketveri metai būdavo ruošiamas Olimpijos polyje, o mūsiškai tariant, gal būt, Olimpijos pilyje, didi graikų šventė, skirta kūno ir dvasios kultūros reikalams. Jos dalyviai diską mėtydavo, ietis blaškydavo, jodavo, važiuodavo, o stipruoliai imdavosi ir visokių kūno mankštų darydavo. Poetai ir mokslininkai skaitydavo savo raštus. Netruką ten nei dainos su muzika, nei šokių, nei teatro vaidinimų. Kas savo žaismu, menu ir vinklumu kitus pranešdavo, kas laimėdavo lenktynes, tas būdavo visai atžymimas. Graikams olimpiada buvo didelis dalykas. Paplitę plačiai buvo Agajos ir Viduržemio jūros pakrantes, įsikūrę ten savo kolonijas, jie buvo suskurdę į aibes didžiųjų ir labai mažų valstybių, dažnai pykos, riejos, ir vieni su kitais kariavo. Olimpijos šventė buvo betgi ta tvirta jungė, kuri laikė ir saugojo jų tautos vienybę.

Tautos, paveldėjusios graikų kultūros lobį, dvidešimtajame amžiuje irgi išimanė, sekdamas jų gražiuoju pavyzdžiu, kelti kas keleri metai savo olimpiados šventes. Turint nemažą savo tautiečių pasklidusių per visas žemės rutulio dalis, pravartu palaikyti kultūrinio bendravimo ryšius. Tie tautiečiai yra susiradę naują tėvynę. Jai būdami ištikimi, negali tačiau

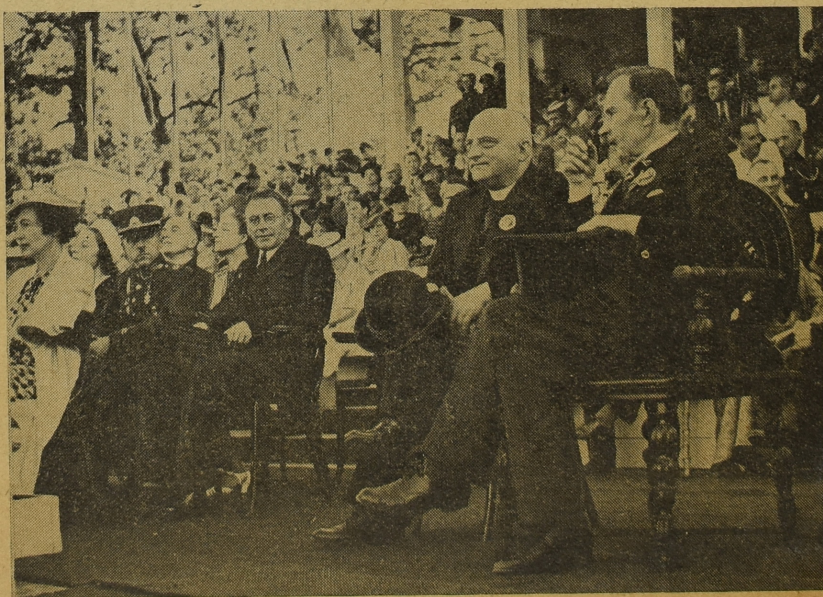
pamiršti savo pirmosios tėvynės, davusios jiems ar jų tėvams gyvybę.

Šit ir lietuviai, minėdami savo krašto nepriklausomybės dvidešimties metų sukaktį, suruošė savo olimpiados šventę, pakvietę joni savo tautiečius.

Džiaugiasi Lietuva, jų susilaukusi iš artimų ir tolimų kraštų, džiaugiasi mūsų jaunimas, pasiruošęs su jais sportuoti ir žaisti. Jie mums ne tik svečiai, bet ir artimi giminės, su kuriais norime laikyti glaudesnius ryšius. Mes labai geistume, kad jiems būtų miela viešėti savo pirmojoje tėvynėje, kad, joje praleidę daug malonių dienų, niekuomet jos nebepamirštų.

Žaisti sportuoti ne tik maloni

pramoga, bet ir naudinga kūno ir dvasios mankšta. Su ta nuomone šiandien, rodos, visi sutinkame. Juk kūno kultūroje pirmąją dvasios pradai. Dailiai ir vinkliai judant, reikalingas ritmas ir išlavintas estetikos jausmas. Taip esant, žaismas paartėja menui. Dargi imtynėse, kur viršų ima raumenų galia, judesiai turi būti dailūs. To reikalavdavo graikai iš savo atletų stipruolių. Gal niekur tiek nereikalinga drausmė, ištvermė, susivaldymas ir tvirta valia bei nuosaikumas, kaip sporte ir žaisme. O padorumas, dargi ritieriskumas, visų pirma. Imtynėse bei lenktynėse nėra priešų, o yra tik šalys geros valios ribose laikomos. Šia prasme, nėra nei nugalėtojų nei nugalėtųjų, o tik fair play

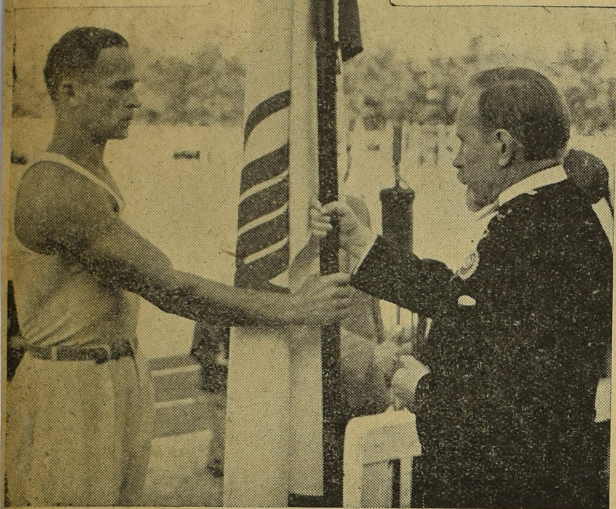

Respublikos Prezidentas A. Smetona T. Olimpiados atidarymo dieną. Greta sėdi ministras pirmininkas Vl. Mironas.

Truso nuotr.

Kol laiminga Tėvynė, tol laimingi ir jos vaikai

Valstybės Prezidento Antano Smetonos kalba, pasakyta skaučių stovykloje liepos 17 d.

Respublikos Prezidentas A. Smetona išteikia olimpinę vėliavą.
Miežlaiškio nuotr.

— kaip sako anglai. Taip suprantamas ir daromas žaismas ir sportas turi aukštos auklėjimo reikšmės ir malonus visiems, kurie jo žiūri, kurie jį akyliai ir atsidėję seka. Kurie laimi, tiems neverta per daug didžiuoti, o kurie pralaimi, — per daug nulliūsti. Tai žino sportininkai ir dėl to nugalėtieji gėrisi nugalėtojais, juos gerbia ir mokosi iš jų.

Sportas šiandien visuotiniškas, tariant, visuose kraštuose toks pats, visoms tautoms prieinamas, visų jų mokamas ir daromas. Kas kita tautiniai šokiai. Jie kiekvienam kraštui beveik ypatingi, jais pasireiškia daugiau, nei sportu, tautų įdomios ir gražios savybės, jie lygiai nuteikia visus žiūrėtojus, neskirstydami jų nei už, nei prieš vieną katrą šalį.

Mūsų olimpijadoje matysime savo rinktinį jaunimą žaidžiant, sportuojant ir šokant. Aistringas jo pasirodymas, pirmą kartą itin rūpestingai, plačiu mastu paruoštas, turi mus geriausiai nuteikti. Ši tautinė olimpijada pirma, po jos reikia laukti kitų. Bet kūno kultūra turi eiti greta dvasios kultūros, viena kitą papildydamos. Taigi tikėsimės, kad būsime mūsų olimpijadoms nebetruks ir tautinio meno šakų. Daina ir muzika, poezija ir plastika turi ypatingai daug meninės galios, dėl to

Mano nuoširdus pasveikinimas mūsų skaučių seserijai ir jų viešnioms. Praėjusį sekmadienį Panemunėje turėjau malonumo pasakyti Skautų brolijai per jų sukaiktinę iškilnę truputį minčių. Bet, kas pasakyta, sesės, jūsų broliams, tai tinka ir jums. Juk esate abejieji pat šeimos vaikai, ir tas pat abiejų tikslas, būtent, kad mūsų Tėvynė būtų laisva, graži ir garbinga. To mes siekiame visi išvieno, nusimanydami, kad jos laimė yra ir mūsų laimė — siekiame savo būdo dorai išauklėtomis ypatingomis.

Jei berniukų ir mergaičių gyvenimo tikslas yra tas pat, jei ir auklėjimo dėsniai tie patys, tai kodėl betgi jie auklėjami katrie skyriumi? Todėl, kad jų gamta ir jų dvasinės savybės kai kur esti skirtingos, vienų vienos, kitų kitos dorybės pranašesnės. Šit mūsų pasakoms ir mūsų dainoms vyro idealas — tvirtumas, moters — meiltingumas, o vieną ir antrą sieja draugėn grožis. Eglė, Žalčių karalienė, tragingos meilės pavyzdys. Širdį geliama, palieka ji tėviškę, kai reikia tekėti, ir keliauja tolimą kelionę klaikion, paslaptin gon savo vyro jūros šalin. Nepamiršdama savųjų, pamilsta ji naująją tėvynę. Ir kai pasiilgsta savo tėvų ir giminių, ryžtasi su savo vaikais jų aplankyti. Kas atsimeina tą gražią mūsų pasaką, tas žino, kaip žuvo ištikimas Eglės vyras — Žaltys, belaukęs jūros pakraštyje jos grįžtant namon, kaip ji pati, besisielodama, pavirto egle medžiu, o jos sūnus tvirtabūdis — ažuolu. Kokia šios pasakos prasmė? Rodos, tokia, kad moters didžiausia galia yra kilni meilė, o vyro — tvirta valia. Tą pačią mintį reiškia ir Sofoklo Antigonė, drįsusi palaidoti nusikaltusį brolių, nors šalies įprotis įstatymas griežtai draudė tatai daryti. Dievai atleidžia Antigonei tą nusižengimą,

ne mažiau kaip sportas, turi ir auklėjamosios reikšmės jaunimui.

Atidarydamas šią olimpijadą, jos dalyviams linkiu geriausios kloties!

kadangi buvo padarytas iš tyros meilės.

Gal niekas taip vaizdingai nepa- rodo mūsų lietuvių sesių ir marčių būdo gražiųjų bruožų, kaip senovinės sutartinės, lydimos ritmingų judesių. Kaip gaila, kad jos maža bedainuojamos. O ir ištisinės mūsų dainos kiek daug turi auklėjamųjų pradų. Dainuoti juk yra ne vien gėrėtis gaida, bet ir auklėti save. Taigi, gaivindami dainas, gaiviname ir savo sielą. Kiek daug džiaugsmo ir kiek gražaus liūdesio mums teikia daina „Sėjau rūtą, sėjau mėtą, sėjau lelijėlę“. Tarp džiaugsmo ir sielvarto slenka jaunosios mergelių dienos, viltis kovoja su nusiminimu. Žalioji rūta, jaunystės simbolis, žaliuoja žiemą vasarėlę, tačiau privalo nuolatinės globos ir susirūpinimo, kvapioji mėta — jaunųjų dienų mielumas. O kas gi ugninė lelija? Tai ignis ardens, liepsnojanti ugnis, jaunumės aistra, skaustaus gyvenimo meilė. Tai jūsų, sesės skautės, gražiųjų svajonių žiedas. Kaip berneliui juodberis žirgelis, pabalnotas tolio žygin, taip mergelei rūtų darželis, šalia gimtųjų namų, kur jaukus židiny s kurenamas. Šitaip mūsų

Saulių Grandies sportininkas uždega olimpinį žibintą.
Truso nuotr.

Respublikos Prezidentas A. Smetona lankosi jubiliejinėje skaučių stovykloje Pažaislyje. Valstybės Prezidentą lydi krašto apsaugos ministras kariuomenės vadas brig. gen. Raštikis, skaučių seserijos vadė K. Žilinskienė ir kiti asmenys.

Truso nuotr.

dainos rodo jaunųjų kelius, šitaip auklėja piešia jų būdus, kad pasukum, sutapę draugėn, sudarytų iš skirtumų nedalomą vienumą, šeimą, didžiam tautos tikslui.

Akėčios, vežėčios — vyrų darbas, skietas, nytys — moterų darbas. Taip moko mūsų tautos išmintis. Ar tik ji kartais neperdeda? Oi ne. Tai tikra tiesa, darbų sutvirtinta. Ar mūsų verpėjelės nepriverpia plonų gijų? Ar nepriaudžia stebuklingų gražių gražiausių audinių ir drobių? Jų darbo turime įvairių, kaišytinių ir austinių juostų. Mūsų sesės menininkės, ir mūsų bernaičiai kūrėjai. Jie pridrožia visokių dailių daiktų, padaro įmantriai išrašytų varpsų, kultuvių, grėblių ir skrynių, pristato nepaprastai įdomių kryžių. Sesių ir bernaičių kūriniuose

atspindi savigi būdai, o skirtinųjų kūrinių darni sudėtis yra sustiprintas grožis. Juo gyvena tauta, juo minta mūsų siela.

Skirtingi sesių ir brolių būdai, o priemonės jiems ugdyti tos pačios, nes dorovės tvarka, visų daiktų Kūrėjo nustatyta, yra ta pati. Taigi ir pagrindas auklėti katriems tas pats. Drausmė ir susiklausymas, darbštumas ir pasiukojimas, meilė artimiesiems ir pagarba kitiems ir kiti tolygūs dėsniai. Visa tatau yra kaip tiltas, kuriuo siekias ir bendrauja seserija su brolija.

Šiomet mūsų tautinė skaučių stovykla yra tuo nepaprasta, kad jų dvidešimtosios sukakties iškilmė sutampa su tolygia mūsų Tėvynės laisvės sukaktine iškilme. Toks sutapimas, sesės, itin skati-

na jus būti ištikimas sau, savo lyties būdo idealui. Amžinas materiškumas, tariant Goetės žodžiais, tešviečia jūsų ateities paveiksle. Jį turėdamos akivaizdoje, liksite savo srityje nenuilstamos kūrėjos. Bet nauja bekurdamos, nepamirškite, kas jūsų pirmatakių sukurta. Jų pramintais keliais, nekniubdamos į priekį, — pro dvidešimtųjų metų angą!

Auklėdamos savo būdą gerą, savo asmenybę šviesią, dirbsite ir vis budėsite mūsų mielajai Tėvynei Motinai. Vis Tėvynei. O kas gi sau? Nepamirškite tikrosios teisybės. O ji šitokia yra: kol laiminga Tėvynė, tol laimingi ir jos vaikai. Ir antraip vertus: kol laimingi vaikai, tol laiminga ir jų Tėvynė. Vadinas, dirbti Tėvynei yra lygu dirbti sau.

Iš skaučių stovyklos. Čia matome skaučių įrengtą lietuvišką grįčią, iš kurios išeina Respublikos Prezidentas A. Smetona. Čia tik mažas kampelis gražiosios skaučių stovyklos.

Miežlaiškio nuotr.

BŪKIME TAUTINĖS IDĖJOS SAUGOTOJAI

ZIGMANTAS KUZMICKIS

Karingame mūsų tautos gyvenime kovos dėl tautinės ir valstybinės nepriklausomybės yra itin reikšmingos. Kas yra buvę mums ryžtingesnio, kilnesnio ir idėjingesnio, tat buvo susiję kaip tik su tomis kovomis.

Tautinis klausimas mūsų tautoje buvo iškeltas gyvai ir primygtinai jau XIX amž. pradžioje. Apie tai liudija to meto mūsų literatūra, kilimo daugiausia žemaitiška. Dar XVIII amž. gyvenęs D. Poška sielojasi tautos klausimais, atsidėdamas lietuvių tautos archeologijai ir filologijai. Jo vienamžis Silvestras Valiūnas šitaip į jį kreipėsi eilėraščiu:

...tu, kurs tikrą kalbą žemaičio pažįsti,
kurio prigimta kalba lūpos mok išbrįsti,
tu, kur savo kaimynams ne kartą parodei,
kur tikri mūsų žemės, o kur vogti žo-

[džiai, —
rašydamas plačios kalbos žodinį protinę,
nepamesk tikros žinios kelio išmintingo.
Veizd ant tavęs ne tiktai Viduklės pa-

[saulis,
Trakai, Telšiai, Vilkmėrgė, rudsermėgis
[šiaulis,

taipogi latviai, prūsai ir užnemuniškiai,
noris tie seniai mūsų nebprigul tėviškei.
Vienok Jogailos kalbos šaknis nesutrinta
tebėr pas ju, nors didžiai kreipta ir ga-

[dinta.
Tautinę idėją išryškino ir apvilko poezijos rūbu karštas Vilniaus universiteto auklėtinis S. Stanevičia. Jis prašneko į tautiečių širdis

kupinas lietuviško užsidegimo ir didingos Lietuvos ilgesio. Tačiau daugiausia pasiaukojimo ir darbo lietuvis tautinei idėjai yra parodęs ano meto mūsų istorikas S. Daukantas. Jis švietė gyvu pavyzdžiu, kaip reikia tėvyne mylėti ir jai aukotis. Jis pirmas davė lietuviams Lietuvos istoriją sava kalba rašytą; jis nupiešė mums Lietuvos vaizdą tokiomis žaviomis varsomis, kad privertė plakti tautiečių širdis tautiniu ritmu; jis, gali sakyti, paruošė dirvą tam sąjūdžiui, kuris iškilo su „Aušros“ laikraščiu.

Iš to žemaitiško sąjūdžio, ėjusiu tautiniu šūkiu, išėjo lietuvių tautos revoliucijos žmonės, iškovoję mums nepriklausomybę. Iš čia buvo išaugęs daukantiškos nuotaikos žmogus Jonas Basanavičius, prisidėjęs prie lietuvių inteligentijos organizavimo. Jo raštai moko mus nerimti dėl lietuviškos tiesos, dėl savos istorijos teisingumo ir ateities tikrumo. Šita tautos verdenė sukratė iš pagrindų visą gyvenimą ir pareikalavo vadų. Laiko dvasią ir kelius atitiko didžios dvasios žmogus V. Kudirka. Jis savo pavyzdžiu parodė, kaip reikia atgyti iš tautinio letargo ir susiorientuoti kovos lau-

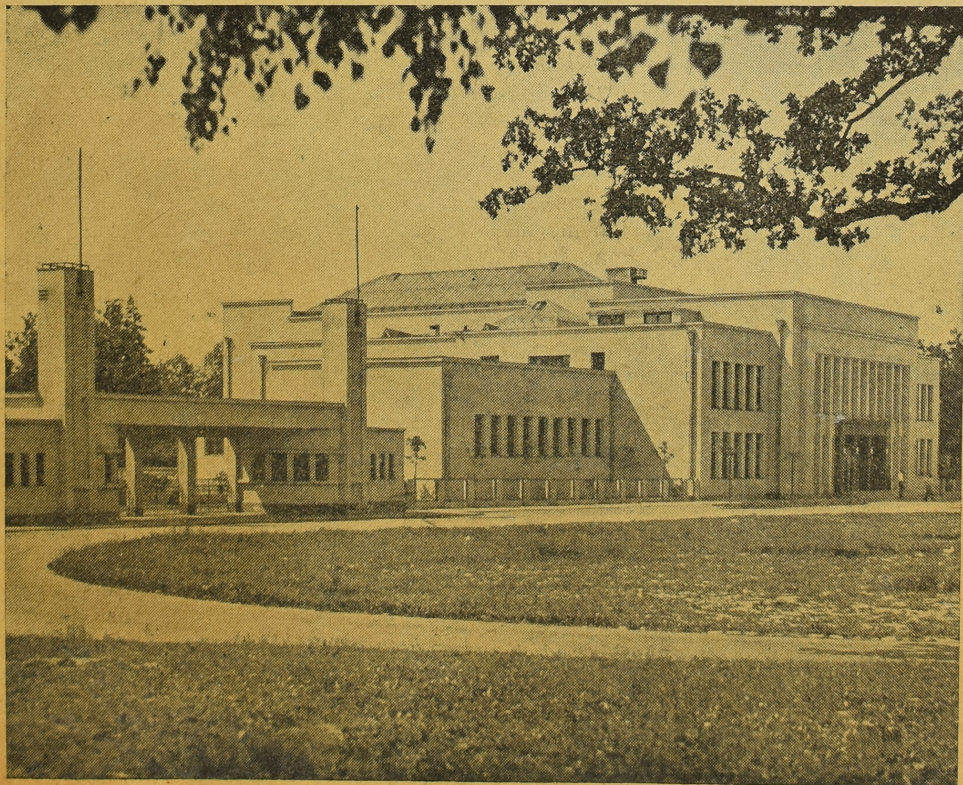
ke. Kudirka pradėjo naują mūsų tautos gyvenimo lapą, pažymėjęs jo pradžią himnu:

Lietuva, tėvyne mūsų, tu didvyrių žemė..

Šiandien Lietuva pastatyta ant kojų. Nepriklausomybė, kitados buvusi pasišventėlių svaja, patapo tikrą tikrovę. Toji tikrovė reikalauja vis delto nenurimstančio budėjimo. Ir, šit, čia naują mūsų istorijoje lapą atskleidžia šauliai. Jų paskirtis yra stovėti mūsų tautinės idėjos sargyboje, ginti tai, kas mūsų. Tumas Vaižgantas šauliams rašė:

„Obalsis „Ginti ne pulti“ turėtų galų gale atsirasti mūsų doros pagrinde šalia krikščioniškojo prado: neskausk artimo, nedaryk jam nieko tokio, ko ir pats nenori, kad tau būtų padaryta; šalia grynai žmoniško sumetimo: ant palinkusio medžio bet kuri ožka lipioja; nelįsk — gausi. Aš tavęs neliečiu, tu manęs neliesk.

Šitokiais obalsiais eidami pilietines savo pareigas, mes ne kariną garbinsime, ne ofensingumą, tik kelsime asmeninę tautos iš viso ir bet kurio jos nario skyrium savo valstybės nusimanymą, pasikliovimą vien tik pačiais saviimi, darydami karžygiams.

Kūno Kultūros Rūmai Kaune. Prie jų yra valstybinis aikštynas, kur šiuo metu vyksta didžioji dailės Tautinės Olimpiados varžybų. Savo įrengimais šie sporto rūmai yra moderniausiai visoje Pabaltėje.

Skaučių tautinėje stovykloje žmonių minios gėrisi skaučių pasirodymais.

Lietuviai, jei norime nepaliečiami būti, mes, maža tautelė, gyvendami ant tako, kuriuo iš visų keturių pasaulio šalių maklinėja, būkime visi šauliai, kad ir mūsų vaikais jau apsigimtų šauliais. Tegu visi žino, jog lietuvis, tylus ir lėtas, nepuls nieko; bet jį puolus, kiekvienas, nežiūrėdamas savo amžiaus, griebsis ginklų ir gins savo nepriklausomybę. Jei norime šiame pajūrio kampelyje, kurio visi godėjasi, išlikti, „šaulinkime“ savo tautą. Mums ne vieną kartą teks gintis. Tai patapkime lygūs su juodkalniečiais ar albaniečiais pamėgimu ginklo — priešui nuvaryti, ne žmogžudžiauti ar maištams kelti“.

Tuo būdu matome, kad šaulių paskirtis — stovint tautinės idėjos sargyboje, ginti tėvynę. O kas gi gali tėvynę ginti? Tik tas, kas ją myli, supranta ir išipareigoja jos atžvilgiu.

Tėvynės meilė nėra dirbtinis dalykas, nėra kartūs vaistai, kuriuos gali prisiversti išgerti. Tėvynės meilė yra gamtiniai mūsų ryšiai su vieta ir žmonėmis, tai dvasios jausmai, verdą mūsų kraujuje — paveldėtame iš šimtosios kartos. Čia galime kalbėti ir apie rasės reikšmę tautai, apie kraujo grynumą. Mes intuityviai pajuntame savo prosenių pasiaukojimą ateities kartoms, destis, ir mums. Dėkingumo jausmas prašosi pats savaime, ir jis taurina mus, taurina mūsų sielą, mūsų ryšius su tėvyne.

Tėvynė pasidaro kažkas šventa ir artima, kažkas gražu ir tauru. Ir čia gimsta tikrasis patriotizmas, tikroji tėvynės meilė.

Bet maža yra tėvynę mylėti: nesąmoninga meilė, meilė, neparemta galvojimui ir supratimu, gali nublukti ir rusenti vos pastebima žarija. Tai suprato tokie mūsų vyrai, kaip Daukantas ir Basanavičius: jie stengėsi išsaminti lietuvius dėl savos praeities, aiškiai pabrėždami lotynišką tiesą, kad žmonės, kurie nepažįsta savos istorijos, visuomet palieka vaikai. Dabar jau, Dievui dėkui, turime nemaža savos istorijos knygu, iš kurių galime susidaryti gana tikrą savos praeities vaizdą.

Kad būtume sąmoningi savos tautos nariai, turime mokėti orientuotis dabartyje, turime sekti mūsų tautos gyvenimą, jos pavojus ir laimėjimus. Turime atsiminti, A. Smetonos žodžiais tariant, kad mes, Lietuva, esame kryžkelyje, kaip tie žirniai prie kelio, kurių, kaip sako mūsų ūkininkai, tūlas, kurs pro jį eina, ar kuris kaimynas, norėtų pasiraškyti. Toks mūsų krašto padėjimas gal ir duoda progos vienam kitam mūsų paabėjoti ir nusiminti. Tačiau nepamirškime, kad ir mūsų didieji kaimynai saugo vieni kitus, kad, vienam jų paveržus mūsų žemę, nebūtų žalos kitam. Mes laikomės savo pajėga ir kitų priešingaisiais reikalais. Taigi neturi būti vietos šiokiems ar tokiems abejojimams dėl savo krašto gerosios ateities.

Kad išsąmonintume tautinio gyvenimo kelius, turime permąnyti to gyvenimo idėjas, atspėti jo siekimus. Kaip kiekvienas su-manesnis žmogus turi savo gyvenimo, savos veiklos liniją, taip lygiai tauta, blaiviai žiūrėdama į gyvenimą, turi nusitiesusi savos veiklos liniją. Ji turi būti aiški ir suprantama kiekvienam mūsų lietuviui, jos tiesumu turi būti nukreipta ir gero tautiečio veikla.

Pagaliam geram gynėjui reikalingas pareigos jausmas. Jis išau-ga, gyvenant organizuotu gyvenimu, pasiskirsčius veiklos sritis. Dirbant tokiaime glaudžiame kontakte, rimtėja darbas, jautrėja atsakingumo jausmas. Pareiginumą ugdysime, jei turėsime stiprų garbės jausmą savos tautos atžvilgiu. Labai didelė auklėjimo mokykla yra šiuo atveju gyvas pažinimas savo prosenių darbų. Kai 1889 m. V. Kudirka buvo ap-lankęs Lietuvos archeologinę pa-rodą, jis pasijuto ipareigotas prabilti šiais žodžiais:

„Kiek galime pasimokyti iš tų daiktų! Iš ilgų skaitymų nepramoksi tiek, kiek čia nors ir greitai perbėgęs akimis per tas iška-senas. Tuose mažmožiuose guli da-lis mūsų istorijos. Reiškia jie mums pralinkusius mūsų tėvynės amžius, lengvai ir greitai paaiški-na ne vieną dalyką žilos mūsų se-novės. Tokius pamokančius daiktus priderėtų pamatyti kiekvie-nam lietuviui.

Olimpiados giesmė

SUSIBURKIM Į DIDELE SEIMĄ
DEL TĖVYNĖS LAIMINGO RYTOJAUS.
NUGALĖTI JAUNYSTĖ IŠEINA
PATVARI IR DRĄSIAU UŽSIMOJUS.

MŪS DARBAIS LIETUVA PASIDŽIAUGS —
TAD GREIČIAU IR TVIRČIAU IR GRAŽIAU!

MŪSŲ JĖGOS, IR PROTAS, IR DARBAS
TAU, TĖVYNE, ŠALIE NUMYLĖTA.
GINSIM TAVO DIDYBĖ IR GARBĖ,
PASIRYZĖ KOVOT — NUGALĖTI.

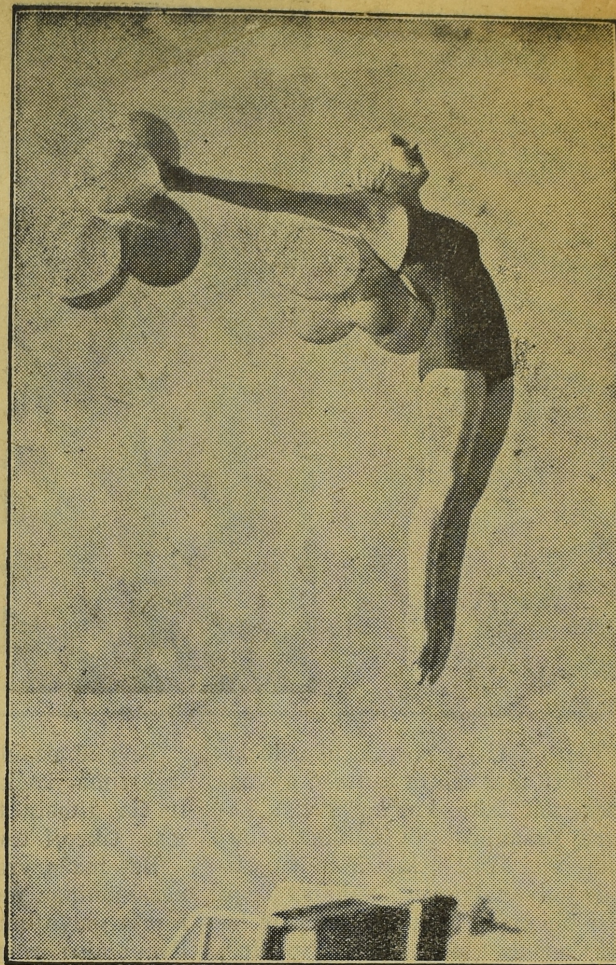
MŪSŲ ŠUOLIS Į TOLĮ IR AUKŠTĮ;
NEIŠTENGŠ MŪSŲ NIEKAS PAŽEMINT.
ATEITIS VIS GIEDRESNE ISAUŠTA —
TURIM GRAŽIĄ LIETUVIŠKĄ ŽEMĖ.

IŠ KITŲ TOLIMŲ KONTINENTŲ
Į TĖVYNĖ — LAIVAIS IR LĖKTUVAIS!
KAD JI AUGTŲ, ŽYDĖTŲ, GYVENTŲ,
MES VISI VISADA TIK LIETUVIAI.

MES SU KARTIM, SU IETIM IR DISKAIS
MES BĖGIKAI, ATLETAI, ŽAIDĖJAI.
LIETUVA MUMS BRANGESNĖ UŽ VISKĄ —
MES VARŽYTIS DĖL JOS PAŽADĖJOM.

PER KLIŪTIS MES PRAŽENGIAME SLENKSTĮ
ŽAIST, VARŽYTIS IR DIRBTI ATVYKĖ.
MARS PIRMYN, NUGALĖT IR PRALENKTI,
LIETUVOS MARATONO BĖGIKAI!

MŪS DARBAIS LIETUVA PASIDŽIAUGS
TAD GREIČIAU, IR TVIRČIAU, IR GRAŽIAU!

Sporto grožis.

Bežiūrint ilgai į tuos kirvelius, peilius, iešmus, karielius, branseletus ir kitokius dabučius, persikeli mintim į senovės laikus, kada tie daiktai buvo dirbti, fantazija pradeda griauti sentėvių kapus, ir, štai, rodomi, matai gyvus žmones, girdi čiauskėjimą geležies, tauškėjimą kirvelių, barškėjimą drabužių. O kauša, rodomi, kalba: žiūrėkite, jūs išgamos, šventvaigiškai nešiojantieji vardą lietuvių! Žiūrėkite į mūsų įrankius — kuo gynėme tėvynę, ir kokius išdarbius vartojome savo gyvenime. Negrąžūs ir neišmisliai padirbti tai daiktai, o vienok jų mums užteko, vienok džiaugės iš mūs Lietuva ir gėrėjosi mumis. Ar džiaugiasi iš jūs? Mes per garbę sau laikėme ydintis lietuviais, o jūs gėditės to vardo. Teisybę turite: gėda jums prieš Lietuvą, nes jau daug esate prasikaltę. Gėda jums, išgamos, gėda!

Rodos, ir visi geležgaliai pradeda antryti: gėda jums!

Su sunkia įspauda atsitrauki nuo Daugirdo rinkinių.

O, kad juos galėtų pamatyti mūsų exlietuviai ir pseudolietuviai. Gal būti, iš jų užakusių dalykuose lietuvių smagenų neišlystų mintis ir nepersikeltų į Lietuvos senovę, gal būti, liudijimai mūsų praeities neprakalbėtų į atšalusias dėl lietuvių širdis ir jų nesujudintų, vienok priverstinai atmintų tokiems Lietuvą, vienok... kartais menkas mažmožis, atmėnantis valandas praeities mūsų, pabudina jausmus, kurie jau seniai buvo iššalę, kuriuos seniai buvome užmiršę“.

Plėsdami tautinę idėją ir ją vykdydami, esame pasiekę ir valstybinę nepriklausomybę. Šauliai ir čia turi budėti, ugdydami tą idėją ne tik savo, bet ir plačios lietuvių visuomenės tarpe.

Valstybė neįmanoma be piliečių. Tačiau tik tuomet tie piliečiai bus verti savo vardo, kada jie bus organizuoti ir susiklausę. Visa, kas

rūpi tautai, turi rūpėti ir piliečiams — organizuotiems piliečiams.

Valstybės sąvoka neįmanoma be teritorijos sąvokos. Valstybinė idėja glaudžiai susijusi su teritorijos neliečiamybe. Šitas momentas mums, lietuviams, ypatingai svarbus, nes daugiau kaip trečdalis mūsų teritorijos yra pasisavinta kitų valstybių.

Valstybė neįmanoma be valdžios, o ši pastaroji be vadų. Tat ypatingai aišku yra pasidarę mūsų laikais. Vadų esame turėję nemaža — ir gerų, pavyzdinių vadų. To maža: esame davę ir kitoms tautoms vadų iš savo tarpo. Kaip iškyla vadų, apie tai gerai nupasakoja Vydūnas:

„Kaip tik atskirame žmoguje užgimsta tautos valia, taip ir tik tokiu keliu stojasi tautai valdovas. Tiktai patsai vienas žmogus gali save padaryti tautos valdovu. Didžiausieji pasaulio valdovai lig

PIRMOJI TAUTINĖ OLIMPIADA

Tokio masto šventę, kaip Tautinę Olimpiadą, lietuviai švenčia pirmą kartą. Tai labai svarbus įvykis mūsų valstybės gyvenime, sukėles didelį netik Lietuvos, bet ir viso pasaulio lietuvių susidomėjimą. Į šią šventę suvažiuo iš tolimiausių pasaulio kraštų ir iš visos Lietuvos geriausio sportinio pajėgumo jaunimas, pasiryžęs pademonstruoti lietuvių vienybę, tautiškumą ir fizinių stiprumą.

Tautinės Olimpiados iškilmės buvo pradėtos liepos 16 d. išvakarėmis. Iš pradžių sportininkai susirinko valstybės aikštynan ir atliko čia atidarymo iškilmę repeticiją — bandomąjį parodą, kurio pasižiūrėti susirinko keli tūkstančiai kauniečių. Repeticiją atlikę, visi T. Olimpiadoje dalyvaujant sportininkai išsiruošė į Karo muziejaus sodelį pagerbti žuvusiųjų už Lietuvos laisvę. Gražiai uniformuotų sportininkų kolonos užėmė 2 km ilgį. Priekyje ėjo dailaus sudėjimo sportininkas, kuris nešė olimpinę ugnies žibintą. Jį lydėjo du papuošti olimpiniai ženklai ir tautinės vėliavos. Čia pat buvo nešamas didžiulis vainikas, lydimas T. Olimpiados komiteto narių ir pirmininko dir. J. Augustausko. Toliau žygiavo sporto teisėjai, sportininkai ir tautinių šokių šokėjai. Išpūdingasias eitynes lydėjo didžiulės kauniečių minios.

Į Karo muziejaus sodelį atvyko švietimo ministras prof. Tonkūnas, vidaus reikalų viceministras Giedraitis, Lietuvos ministras Anglijai Baulutis, Karo muziejaus viršininkas brig. gen. Nagius ir kiti aukštieji valstybės pareigūnai bei visuomenės veikėjai. Sportininkai Karo muziejaus so-

delyje sustojo darniomis kolonomis. Išvakarių iškilmės pradedant, gražų žodį pasakė Karo muziejaus viršininkas brig. gen. Nagius-Nagevičius. Visus sportininkus jis pasveikino krašto apsaugos ministro brig. gen. Raštikio vardu ir palinkėjo jiems varžybose geros sėkmės. Savo kalboje brig. gen. Nagius pasakė gražiu minčiu. Ypačiai didelį išpūdį visiems paliko aiškiu ir tvirtu balsu tarti šie brig. gen. Nagiaus žodžiai „...Per šią šventę tarkime kartu su pranašu: greičiau duosime nukirsti savo dešinę ranką, negu savo protėvių žemę pamiršime; tegu mums liežuviai pridžiūsta prie gomurio, jei mes jos neminėšime ir jei besidžiaugdami savo džiaugsme pamiršime savo Jeruzalę — Vilnių“. Į šiuos reikšmingus žodžius sportininkai ir žmonių minios atsiliepė ryžtingu pritarimu nuoširdžiomis ovacijomis. Žodį pasakė ir T. Olimpiados komiteto pirmininkas Kūno Kultūros Rūmų direktorius V. Augustauskas.

Gedulos maršą grojant, ant Nežinomojo Kareivio kapo buvo sudėti Olimpino komiteto, Amerikos, Anglijos, Brazilijos ir Latvijos lietuvių sportininkų vainikai. Po to išpūdingai buvo uždegtas nuo Karo muziejaus aukuro olimpintis žibintas, kuriuo turėjo būti uždegtas olimpintis aukuras valstybiniame aikštynne. Nuo olimpino žibinto čia pat Karo muziejaus sodelyje buvo uždegti olimpiniai degalai, kurie turėjo lydėti olimpino žibinto ugnį. Po šio išpūdingo momento prasidėjo Karo muziejaus vėliavos nuleidimo apeigos, palikusios užsienio lietuviams sportininkams neišdildomą išpūdį.

Po iškilmų Karo muziejaus sodelyje, sportininkų kolonos, kurių priekyje išpūdingai buvo nešamas olimpintis žibintas, svarbiosiomis Kauno gatvėmis grįžo į stadioną uždegti olimpino aukuro. Olimpintis žibintas valstybės aikštynne buvo sutiktas su tam tikromis išilmėmis. Prie aukuro žodį pasakė Olimpino komiteto vicepirmininkas dr. Navakas, palinkėdamas, kad olimpintis ugnis užžiebtų visų širdyse dar karštesnę tėvynės meilę. Aukurą išpūdingai uždegus, amerikiečių „Pirmyn“ choras, pritariamas orkestras, sugiedojo olimpiados giesmę ir „Lietuviai esame mes gimę“.

Tautinės Olimpiados išvakarių iškilmės, olimpintis aukurą uždegus, buvo baigtos. Tą vakarą Kauno gatves užtvino sportininkai, tautinių šokių šokėjai ir didžiulės žmonių minios. Visi gyveno skaidria nuotaika, pakilusia dvasia. Visi džiaugsmingai laukė rytdienos.

Sekmadienio rytą Kaunas pasipuošė tautinėmis vėliavomis. Žmonių akys kryo į didžiulius plakatus, kurie kvietė visuomenę į retos šventės iškilmės ir skelbė programą. Gatvėse matėsi daug atvykėlių iš provincijos, kurie paskirai ar organizuotai atvyko pasižiūrėti didžiosios viso pasaulio lietuvių sporto šventės. Didingas, abejinguosius lietuvius nustebinęs vilniečių sportininkų sutikimas dar labiau kelė susidomėjimą T. Olimpiada.

Pagal išgalėjusį mūsų valstybėje paprotį didžiuosius įvykius pagerbti religiniu susikauptimu, T. Olimpiada prasidėjo pamaldomis Igulos bažnyčioje. Čia dalyvavo ministras pirmininkas Vl. Mironas, Olimpino komiteto nariai, sportininkai ir daug visuomenės.

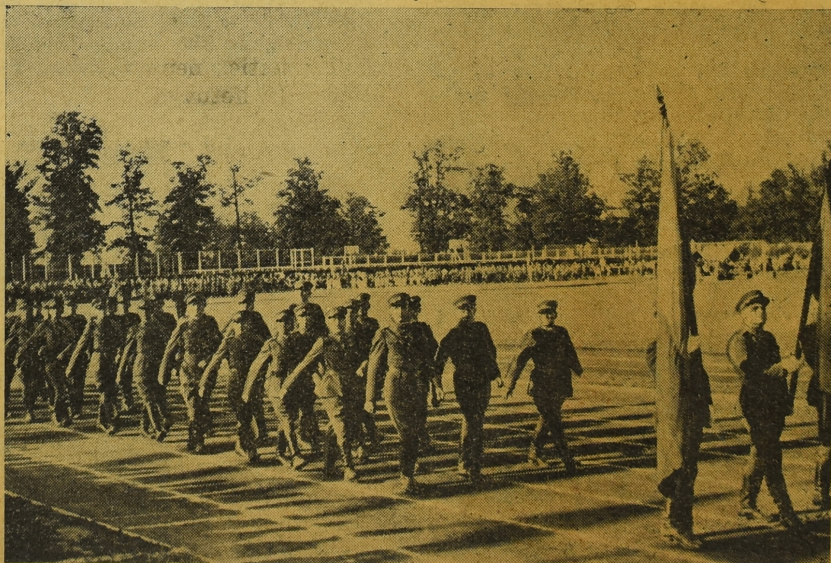
Gerą valandą prieš T. Olimpiados atidarymą, į valstybinį aikštyną pradėjo plaukti tūkstantinės žiūrovų minios. Olimpinių žaidimų pradžios ėjo stebėti mokslo žmonės, valdininkai, karininkai, moksleiviai, amatininkai, darbininkai, žodžiu, visų profesijų atstovai.

šiol tik taip teuzėmė savo vietas. Tik taip tapo Cezaris valdytoju. Ir tik taip teuzkopė Napoleonas ant Fransijos sosto. O jie toli dar nebuvo tobuli žmonės. Todėl buvo žinomas toks jų ir galas.

Svarbu yra tat, kad vienas žmogus atjaustų valdytojo uždavinį. Yra berods daug, kurie norėtų tautą valdyti. Kaip seniau aiškinta, kiekvienas žmogus trokšta sau pasaulį kurti. Todėl reikia suprasti, kurs galėtų būti tikras valdytojas. Aišku, kad toksai iš pat jaunų dienų jau tuo yra žymus, kad save patį suvaldo. Tai pagrindinė jo ypatybė. Toliau tad jis paaugęs ir turėdamas savo gyvenimo skritulį, turi čia būt apsirėiškęs valdytoju“.

Tiek tautinė, tiek valstybinė idėja reikalauja visuomenės brenimo. Reikalinga tam tikra mokykla plačia to žodžio reikšme — mokykla, vadovaujama prityrusių ir patikimų vadovų. Mūsų šauliams tenka garbinga ir atsakinga pareiga prisidėti kiek galint dau-

giau prie to darbo. Jie turi savo tarpe plačiau skleisti šias idėjas ir kartu veržte veržtis į platesnę visuomenę. Ginkime tėvynę ją mylėdami, ją suprasdami ir jausdami jai didžios pareigos jausmą.

Šauliai T. Olimpiadoje.

Truso nuotr.

Amerikos lietuvių sportininkų sutikimas Kauno stotyje.

Susirinkusios į savo vietas tūkstantinės žiūrovų minios gerėjosi didingai plevesuojančiomis didžiulėmis įvairių valstybių tautinėmis vėliavomis. Visų dėmesys kryo į gražiai sutvarkytą ir išpuoštą aikštyną, į rimtingai degantį prieš didžiuosius įėjimo vartus olimpinį aukurą.

16 val. į valstybinį aikštyną atvyko ir garbės svečių vietas užėmė visi ministrai, visas diplomatinis korpusas, aukštieji užsienio svečiai, pasižymėję valstybės vyrai ir kiti garbingi asmenys.

Netrukus, atitinkamam maršui grojant ir žiūrovams keliant ovacijas, atvyko Vyriausias T. Olimpiados Globėjas — Respublikos Prezidentas Antanas Smetona. Jį lydėjo ministras pirmininkas Vl. Mironas, švietimo ministras prof. Tonkūnas ir visi Olimpino komiteto nariai, kurių tarpe ir šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius. Olimpini komitetas pasitiko Respublikos Prezidentą išsirikiavęs prieš olimpinį aukurą. Čia Tautos Vadui buvo įteiktas olimpinis ženklas. Po to jis palydėtas per aikštyną į jam skirtą garbės vietą tribunoje, viduryj aukštųjų Olimpiados svečių.

Atvykusį Respublikos Prezidentą pasveikino Olimpino komiteto pirmininkas dir. Vyt. Augustauskas. Kviesdamas Tautos Vadą atidaryti pirmąją viso pasaulio lietuvių sporto šventę, dir. Augustauskas pabrėžė, kad Valstybės Prezidento Antano Smetonos vienybės idėja sutelkė šion vieton viso pasaulio lietuvių atstovus į jaunimo šventę.

Valstybės Prezidento pasakytą atidarymo kalbą aukštieji svečiai ir tūkstantinės žiūrovų minios išklusė su didžiausia rimtimi. Turininga Didžiojo Lietuvis kalba buvo palydėta Tautos himnu ir ovacijomis. Po to perskaitytas šis Olimpiados atidarymo aktas:

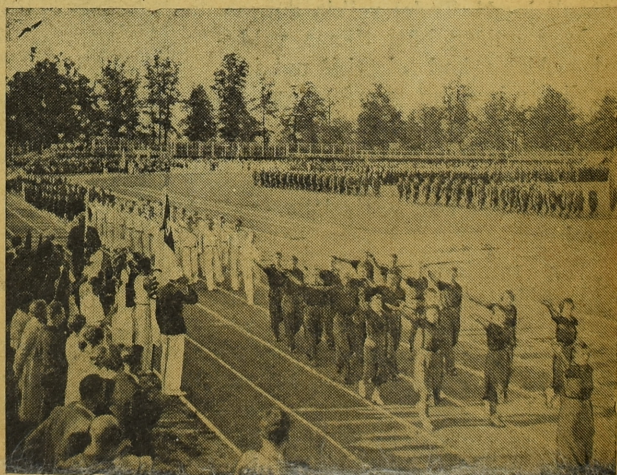
„Metais — naujosios gėdynės tūkstantis devyni šimtai trisdešimt aštuntaisiais, atstatytosios Lietuvos nepri-

klausomybės dvidešimtaisiais, o Lietuvos Tautinės Olimpiados pirmaisiais, — Lietuvos valstybės suverenumą laikant Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai, o Tautiškosios Vyriausybės priekyje stovint ministru pirmininkui Vladui Mironui, švietimo ministru esant Juozui Tonkūnui, Pirmosios Lietuvos Tautinės Olimpiados Komiteto pirmininkui Vytautui Augustauskui vadovaujant, didesnei Lietuvos garbei ir galiai, liepos mėnesio septyniolikta dieną, laikinojoje Lietuvos sostinėje, Kaune, valstybiniame stadione atidaroma Pirmoji Lietuvo Tautinė Olimpiada, kurioje sportiškasis Lietuvos ir viso pasaulio lietuvių jaunimas garbingose įvairių sporto šakų rungtynėse gražiai varžytusi dėl savo pasiekimų pirmenybių, o tai darytų vedamas to vieno didingo tikslo: stiprinti savo ir viso lietuviškojo jaunimo ryžtingumą, visada, visur ir visame ugdyti jaunus savo jėgas kilniems Tėvynės Lietuvos gerovės kėlimo bei laisvės išlaikymo žygiams, kurie amžinai sutelktų visų lietuvių širdis į vieną pasiaukojamai mylimą Tėvynę.

Pasirašė Antanas Smetona, Lietuvos Respublikos Prezidentas, Pirmosios Lietuvos Tautinės Olimpiados Globėjas“.

Šį istorinį dokumentą pasirašęs, Respublikos Prezidentas Antanas Smetona įteikė vyriausiam Olimpiados vėliavininkui šaulių Grandies sportininkui Jankevičiui olimpinę vėliavą. Įteikdamas išėjusiam prieš tribūną šauliui vėliavą Respublikos Prezidentas palinkėjo nešti olimpinę vėliavą su meile Lietuvos garbei. Olimpinę vėliavą šauliui Jankevičiui iš Respublikos Prezidento rankų perėmus, viršum aikštyno pakilo šimtai karvelių, kurie simboliškai turėjo išnešioti viso pasaulio lietuviams žinią, kad Pirmoji Tautinė Olimpiada jau atidaryta. Tą patį momentą sudundėjo ir patrankų šūviai, džiugią žinią lietuviams skelbdami.

Olimpinė vėliava, lydima gražiai išpuoštų didžiulių olimpinių ženklų, buvo nunešta į aikštę prieš tribūną. Aplink ją, komanduojuant T. Olimpiados komendantui šauliui lt. Vabalui, tuoj buvo suneštos visos, sportininkų kolonų priekyje stovėjusios, vėliavos,

Iš T. Olimpiados vaizdų.
N. Gaulios nuotr.

kurios apsupo olimpinę vėliavą pusračių. Taip buvo pasiruošta išpūdingai sportininkų priesaikai. Ltn. Vabalui garsiai skaitant priesaikos žodžius, visi sportininkai, stovėję valstybiniame aikštynė kolonomis, prisiekė šiais žodžiais:

Mes, Laisvosios Lietuvos ir pasaulio kraštų lietuvių jaunimas, jausdami tautos šauksmą burtis į vieną šeimą, susirinkę Pirmojon Tautinēn Olimpiadon dvidešimtaisiais Lietuvos laisvės metais, žinodami sunkius Lietuvių Tautos kovų kelius dėl jos buvimo ir nepriklausomos Valstybės atstatymo, didingos Lietuvos praeities gaivinami, lenkdami galvas Tautos Karžygiam, aukojusiems jėgas ir gyvybę Lietuvių Tautos laisvei apginti, prisiekiamo būti ištikimi amžiniems Lietuvių Tautos siekimams, ugdyti jėgas Tautos siekimams vykdyti, visur ir visuomet saugoti ir ginti Tautos garbę, varždamiesi su pasaulio pranašiais, ryžtis juos pralenkti, tvirčiau, greičiau, gražiau tarnauti Lietuvai, te Visagalis mums tai padeda.

Aiškiu, tvirtu balsu visų sportininkų tariami priesaikos žodžiai nuteikė visus Olimpiados dalyvius didingo dvasios pakilimo rimtimi.

Po priesaikos vėliavos vėl buvo gražintos prie sportininkų kolonų, o Amerikos lietuvių choras „Pirmyn“, gusarų orkestrui pritariant, sugiedojo T. Olimpiados giesmę. Nepaprastai darniai sugiedota giesmė dar labiau padidino visų dalyvių dvasios susikau-pimą.

Olimpinės giesmės garsams nutilus, olimpinė vėliava buvo palydėta ligi priekinės kolonos ir tuoj prasidėjo, šauliui ltn. Vabalui vadovaujant, sportininkų paradas. Tvirtu darniu žingsnių sportininkų kolonos pražygiavo pro tribūną su savo vėliavomis, atiduodamos pagarbą Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai. Tai buvo reto grožio paradas. Žiūrovų akys negalėjo atsigerėti įvairių kraštų ir sporto klubų vėliavų ir uniforminių drabužių įvairių spalvų žaidimu. Čia žygiavo su U. S. A. valstybės vėliava Amerikos lietuvių jaunimo sportin-

VYTAUTAS SIRIJOS GIRA.

KAI DIENA DAR BUVO NEGIMUS — PRASIDĖJO DIDYSIS BĖGIMAS.

VISOS ŽVAIGŽDĖS SKUBĖJO PRIE FINISO, DALYVAVO PATS MENUO RUNGTYNESE!

ORE VĖJAS PLASNOJA IR SKLANDO. LENKTYNIUOJA VEJŲ KOMANDOS.

IŠ VISŲ PASAULIO KAMPelių IESKO PAUKŠČIAI TĖVYNĖN KELIO.

SUOLIAIS ŽUVYS Į VANDENĮ NARDO, VERDA KOVOS BĖ KRAUJO IR KARDO.

LENKTYNIUOKITE, PAUKŠČIAI KILNŪS, TARP ČIKAGOS, KAUNO IR VILNIAUS —

IŠ VISŲ PASAULIO KAMPelių TĖRA VIENAS TĖVYNĖN KELIAS!

SUOLIAI, DISKAS, IETYS, SUOLIAI. EIKITE KOVON, DRĄSUOLIAI!

DĖL BRANGAUS TĖVYNĖS VARDŲ MŪS KRŪTINEJ KRAUJAS VERDA.

MŪSŲ ŽODIS: NUGALĖTI! IETYS, DISKAS, SUOLIAI, IETYS.

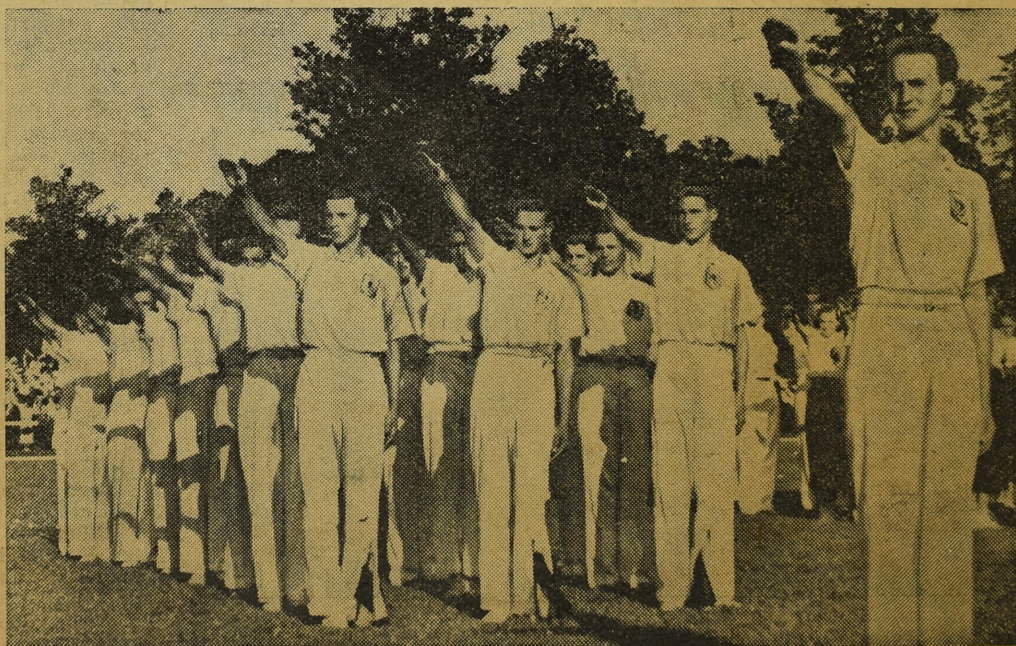
MES NEDUOSIME SAVO TĖVYNĖS, MES NELEISIME JOSIOS NUSKRIAUST. PARTIZANAI KRAUJU JĄ APGYNĖ, MES APGINSIME JĄ DAR VIKRIAU!

VISAD SAULĖ TEKĖS MŪSŲ ŽEMĖJ, MŪSŲ ŽEMĖJE GIRIOS ŠLAMĖS! TEGŲ RAUMENYS GINKLĄ REMIA, PAŽIŪRESIM, KAS KOVĄ LAIMĖS!

kai, čia Didžiosios Britanijos lietuviai sportininkai, čia vėl Brazilijos, Latvijos sportiškasis lietuvių jaunimas. O čia... ir visų išsiilgtieji Vilniaus lietuviai sportininkai. Tūkstantinės žiūrovų minios kėlė žygiuojantiems parado maršu nepaprastai triukšmingas

ovacijas, ypačiai jas sustiprindamos Vilniaus žemės sūnams ir dukroms.

Sportininkų kolonomis parado maršu pro tribūną pražygiavus ir valstybinį aikštyną apleidus, prasidėjo tautiniai šokiai, kuriuos atliko, M. Eidrigonio vadovaujami, 500 tautiniais dra-

Vilniečiai sportininkai T. Olimpiadoje.

Širdys Vilniaus išsilgusios

NEPAPRASTAI NUOŠIRDUS VILNIEČIŲ SPORTININKŲ SUTIKIMAS LIETUVOJE.

Visų lietuvių širdyse dega neužgesinamos Vilniaus meilės liepsnos. Didingoji Gedimino miesto mistika yra persunkusi visos tautos gyvenimą, pasiekusi tolimiausius lietuvių dvasios kampelius. Vilniaus — senosios sostinės meilė nesulaikomai siejasi su kiekvieno lietuvių troškimais, su tautiečių visumos kuriama ir stiprinama tautos ateitimi. Mistiškasis Vilnius neatskiriama yra susijęs su didingąja Lietuvos praeitimi, su tuo neišbaidyjamu dvasios peniu, kuris prikėlė lietuvių tautą ir laiduoja Lietuvai visiems laikams negestančio nepriklausomybės aukuro palaimą.

Kaip niekas neišplės iš lietuvių širdies Senosios Lietuvos didybės prisiminimų, kaip niekas neištengs priversti lietuvių pamiršti garbingosios praeities didžiųjų vardus, taip jokia šios žemės galybė nepajėgs nuslopinti lietuvių širdyje Vilniaus ilgesį ir meilę.

Šį mūsų tautos gyvenimo dėsni dar kartą patikino tautos išgyvenimai, ryšium su vilniečių sportininkų atvykimu iš anapus. Nesulaikomu veržlumu prasiveržęs tautiečių jausmas parodė, kaip brangus yra lietuviui Vilniaus vardas, kaip brangūs jam yra Gedimino sostinės vaikai. Pereitas sekmadienis parodė dar vieną teigiamą mūsų tautos ypatybę — drausmingumą. Nepaprastu entuziazmu sutikusi lais-

bužiais apsirengusių jaunalietuvių. Pasklidę po visą aikštyną šokėjų rateliai darniai pašoko visą eilę gražių tautinių šokių. Už meniškai atliktus šokius šokėjai susilaukė užsitarautų, nenutilstančių ovacijų.

Tautiniais šokiais buvo baigtos T. Olimpiados atidarymo iškilmės. Olimpiniai trimitai paskelbė olimpinį varžybų pradžią ir tuoj prasidėjo lengvoji atletika. Lengvosios atletikos varžybų dar ilgoką laiką stebėjo Respublikos Prezidentas ir kiti aukštieji svečiai. Išvykstantį Respublikos Pre-

Skaučių tautinėj stovykloj lankėsi vilniečiai sportininkai. Čia matome su jais besisveikinantį ir besišnekučiuojantį Respublikos Prezidentą A. Smetoną. Greta R. Prezidento stovi Vilniaus Vyt. Did. gimnazijos direktorius Šikšnys.

Truso nuotr.

vės netekusius brolius ir seseris, tauta nė mažiausia dėmele nesutepė savo veidą žodžiu ar veiksmu tų adresų, kurie valdo šiuo metu mūsų valstybės žemių trečdalį ir naudojami jų atstovams mūsų krašte teikiamu sveitingumu. Lietuviai parodė, kad jie moka mylėti, moka išsilgti pavergtųjų savo brolių, o verkdami dėl jų li-

zidentą sportininkai išlydėjo su tinkama pagarba ir nuoširdžiomis ovacijomis.

Tūkstantinės žiūrovų minios liko toliau žiūrėti su dideliu susidomėjimu įdomių olimpinį varžybų.

Sekmadienį prasidėjusios olimpinės varžybos vyksta šiuo metu kiekvieną dieną ir jas kauniečiai gausiai lanko. Įvairių sporto šakų varžybos vyksta įvairiose vietose. Varžybų metu jau pasiekta daug nelauktai gerų rekordų.

J. Žukanas.

kimo, moka patys savo jėgomis valdyti jausmus.

Vilniečių sportininkų Lietuva laukė atvykstant pereitą šeštadienį. Kauno stotyje susirinkusios tūkstantinės tautiečių minios laukė jų su didžiausiu išsilgimu. Tačiau tą dieną kauniečiai tesutiko tik tris Vilniaus lietuvių žurnalistus, nes sportininkai tą dieną dar nesuskubo išsiruoti iš Vilniaus. Atvykusius vilniečius žurnalistus žmonių minios apmėtė gėlėmis, nuoširdžiausiais sveikinimo pareiškimais. Čia pat susirinkusieji patyrė, kad sportininkai atvyks kitos dienos rytą, sekmadienį.

Būrys Kauno spaudos atstovų atvykstančių vilniečių sportininkų nuvyko pasitikti į Vievi. Dar gerą pusvalandį prieš traukiniui ateinant, Vievio stotin pradėjo rinktis gausūs būriai miestelio ir apylinkių gyventojų. Visi skubėjo su didelėmis gėlių puokštėmis. Visų veiduose matėsi didelis susijaudinimas.

Traukiniui pasirodžius, iš visų krūtinių prasiveržė nesulaikomo džiaugsmo balsai. Vievio gyventojai mėtė į pasirodžiusius vagono languose vilniečius gėles, šaukė valio, mosavo rankomis. Tai matydami vilniečiai taip susijaudino, kad kone visų veidais pasruvo ašaros. Apsiverkė džiaugsmo ašaromis ir sutikusieji Laisvosios Lietuvos gyventojai. Susijaudinimas pasiekė tokio laipsnio, kad pradėjus giedoti Tautos himną, retas galėjo ištarti himno žodžius...

Išpūdingai vilniečiai buvo sutikti ir Kaišiadorių stotyje, kur buvo susirinkusi tūkstantinė tautiečių minia. Grojant šaulių orkestrui „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim“, retas galėjo sulaikyti gausiai besiveržiančias ašaras.

Kauno stotyje atvykusius vilniečius sportininkus su kun. Čibiru, Vytauto gimnazijos direktorium Šikšniu, kun. Pukėnu ir lietuvių garbės gynėju Pranu Žižmaru priekyje sutiko per 10000 žmonių. Atvykusiems vilniečiams čia buvo sukeltos tokios ovacijos, kad neįmanoma jų nei aprašyti, nei papasakoti. Sveikinimo

Taip Kaunas sutiko vilniečius sportininkus. Priekyje matosi baltais rubais ir gėlėmis rankose Pranas Žižmaras. Smečekauskos nuotr.

Politinis įtempimas Vidurinėje Europoje vėl padidėjo.

ZINIOS APIE VOKIEČIŲ KARIUOMENĖS TELKIMĄ TIES ČEKOSLOVAKIJOS SIENA. SUSIRŪPINIMAS LONDONE. VĒL PABLOGĖJO JAPONIJOS IR SSSR SANTYKIAI. JAPONAI PAMAZŲ SLENKA PRIE CHANKAVO. ISPANIJOJE NACIONALISTAI ĮSIVERŽE JAU Į VALENCIJOS PROVINCIJĄ. SPELIOJIMAI RYSIUM SU LENKŲ UZ. R. MINISTRO BECKO VIEŠĖJIMU LATVIJOJE.

Praėjusią savaitę Vokietijos ir Čekoslovakijos santykiai vėl pradėjo kelti susirūpinimo. Čekoslovakijos vyriausybė, parengusi tautinių mažumų statuto projektą, buvo pradėjusi derybas su sudetu vokiečiais. Tačiau, padrašinami iš Berlyno, sudetu vokiečiai per tas derybas iškelė nepriimtinius reikalavimus. Dėl to maža liko vilties, kad tolesnės derybos pasisektų. Numatydami tai, sudetu vokiečiai griebėsi organizuoti smogiamąsias dalis, kad sukilimo keliu savo užsimojimus įvykdytų. Čekoslovakijos vyriausybė jau buvo išvedusi didesnę kariuomenės dalį iš sudetu krašto. Tačiau dabar, atvirai grąšinant sudetu vokiečiams sukilimu, reikėjo vėl griebtis apsaugos priemonių. Dėl to, spaudos žiniomis, kariuomenės įgulos kai kur buvo sustiprintos. Tatai, su-

prantama, labai nepatiko vokiečiams. Trečiojo reicho spauda vėl pradėjo smarkiai pulti Čekoslovakiją, o Vokietijos vyriausybė panaudojo tą progą sustiprinti savo karo pajėgoms prie Čekoslovakijos sienų.

Zinios apie abiejų šalių kariuomenės grupavimą prie Vokietijos Čekoslovakijos sienos žaibo greitumu aplėkė visą pasaulį, sukeldamos visur didelį susirūpinimą. Ypač didelis susirūpinimas buvo jaučiamas Londone. *Britų vyriausybė pavadė savo atstovams Prahoje ir Berlyne išaiškinti, kiek yra tikros žinios apie karinius abiejų šalių pasirėngimus.* Iš abiejų pusių buvo gauti patikinimai, kad jokių karinių pasirėngimų nesama. Kai kurie britų laikraščiai, nepasitikėdami tokiais patikinimais, pasiuntė į Vokietijos Čekoslovakijos pasienį sa-

vo atstovus. Šie atstovai turėjo vietoje ištirti, ar buvo sutraukiama prie sienos kariuomenė, ar ne. Tačiau ir šie laikraščių korespondentai pranešė, kad jokių ypatingų kariuomenės kilnojimų Vokietijos Čekoslovakijos pasienyje nesą pastebėję. Tatai kiek nuramino britų viešąją nuomonę. Tačiau įtempta būtis, kuri paskutiniu laiku susidarė Vidurinėje Europoje, nuo to neatslūgo. Dėl to Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos vyriausybės vėl pasikeitė nuomonėmis dėl suteikimo pagalbos Čekoslovakijai, jeigu šioji būtų užpulta. Spaudos žiniomis, *Chamberlainas vėl patvirtinęs britų vyriausybės jau anksčiau pareikštą nusistatymą neprileisti prie to, kad Vokietija užimtų Čekoslovakiją.*

Ryšium su tuo Vokietijoje paskutiniu laiku yra jaučiamas tam tikras su-

žodžius pasakė dir. Augustauskas, Savanorių S-gos pirmininkas ats. plk. ltn. Gužas, Vilniaus Vadavimo S-gos pirmininkas Papečkys ir k. Ats. plk. ltn. Gužas pranešė, kad Savanorių S-ga įtraukė Praną Žižmarą į savo narių sąrašus. Pranui Žižmarui čia pat įteikė ir savanorio ženklelį. Į sveikinimus atsakė ir patys vilniečiai, pareikšdami nepaprastą savo dėžiaugsmą. Entuziazmo apimtos tūkstantinės minios ypačiai nuoširdžiai sveikino Praną Žižmarą. Minia pagavo jį ant rankų ir nešė nuo stoties Vytauto prospektu ligi Karo Ligoninės. Visas Vytauto prospektas buvo taip užpildytas žygiuojančios 10000-inės mi-

nios, kad buvo sustabdytas bet kuris susisiekimas. Lydinti vilniečius minia šaukė valio ir dainavo Vilniaus dainas. Taip vilniečiai buvo lydimi ligi Pažangos rūmų, kur atvykusiems tautiečiams buvo paruošti pusryčiai. Tūkstantinės žmonių minios dar kokią valandą stovėjo prie Pažangos rūmų ir šaukė be paliovos valio, dainavo Vilniaus dainas ir nuolat reikalavo, kad vilniečiai pasirodytų balkone. Ypačiai buvo šaukiamas pasirodyti Pranas Žižmaras. Tenkindami džiūgaujančios minios norus, vilniečiai buvo priversti išeiti į balkoną 7—8 kartus.

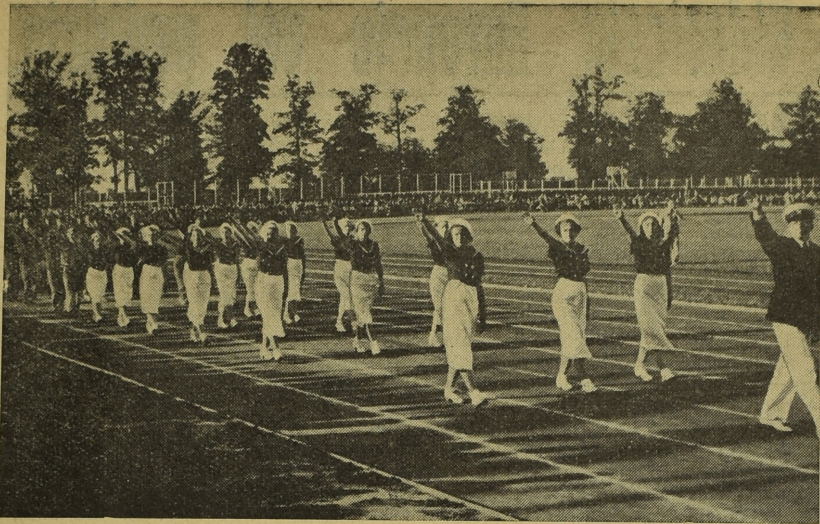
Toksai pat nuoširdumas Vilniaus

lietuviams buvo parodytas ir pirmadienio vakare, kai tie atvyko į Karo muziejaus sodelį sudėti ant Nežinomojo Kareivio kapo vainiką ir dalyvauti vėliavos nuleidimo apeigose. Kalbas čia pasakė Karo muziejaus viršininkas brig. gen. Nagevičius ir vilniečių vardu kun. Pukėnas. Nepaisant lietaus, vilniečių pagerbtį susirinko kelių tūkstančių žmonių minia. Čia dar kartą vilniečiams buvo sukeltos nuoširdžios ovacijos.

Nepaprastai nuoširdžiai pareikšta vilniečiams tautiečių meilė leidžia džiaugtis visiems lietuviams, kad mūsų tautoje taip gyvai plaka Vilniaus išsiilgusios širdys. J. Žkn.

Vilniečių sportininkų sutikimas Kauno stotyje. Viduryj stovi su gėlėmis ir vėliavėle Pr. Žižmaras.

Iš T. Olimpiados parado.

Bačkaičio nuotr.

sirūpinimas. Vokiečiai kaltina anglus, kad jie trukdė jiems spręsti jų tautines problemas. Spauldoje pasirodė žinios, kad Dancigo senato pirmininkas praėjusią savaitę buvęs slaptai nvykęs į Londoną pasiteirauti, kaip žiūrėtų britai į Dancigo prijungimą prie Vokietijos. Tomis pat žiniomis, anglai pareiškė griežtai neigiamą nusistatymą. Tą dar labiau padidino vokiečių nepasitenkinimą anglais.

Atrodo, kad anglai paskutiniu laiku suprato, jog Europos taikai yra reikalinga tvirta Didžiosios Britanijos pozicija visais bendros taikos reikalais. Dėl to anglai paskutiniu laiku rodo didesnę griežtumą ne tik santykiuose su Vokietija, bet ir su Italija. Italai vis laukia, kada įgys galios jų balandžio 17 d. pasirašytas su anglais susitarimas dėl santykių išlyginimo. Tačiau anglai reikalauja, kad pirmiau būtų atšaukti iš Ispanijos svetimšaliai savanoriai. Visi mėginimai šį britų reikalavimą apėti tuo tarpu jokių vaisių nedavė. Dėl to ir Romoje paskutiniu laiku jaučiamas tam tikras nusivylimas santykiais su Didžiąja Britanija. Čia ir pamažu pradeda suprasti, kad italų politikos siekimai įvairyti kylį tarp Anglijos ir Prancūzijos jokių vaisių nežada, ir kad dėl tos priežasties reikia iš pagrindų keisti italų politiką santykiuose su anglais ir prancūzais. Kadangi ryšiai su Berlynu italams tuo tarpu nieko ypatingo nėra dave, tai Romoje gali kilti netrukus klausimas ir apie tolesnį Romos Berlyno ašies likimą. Tačiau tuo tarpu italai ištikimai laikosi savo santarvės su vokiečiais. Ta santarvė liečia ne tik Ispanijos ir Vidurinės Europos, bet ir Tolimųjų Rytų reikalus.

Praėjusią savaitę vėl pablogėjo Japonijos ir SSSR santykiai. Pablogėjimo priežastis buvo ta, kad sovietų kariuomenė užėmė Mandžuko pasienyje vieną aukštumą, kurią japonai laiko priklausančią Mandžuko valstybei, o sovietai tvirtina, kad tai esanti SSSR teritorija. Japonų atstovas Maskvoje iškėlė sovietų vyriausybei griežtą protestą, reikalaujamas išvesti sovietų kariuomenę iš ginčijamos vietos. Tačiau iš SSSR pusės japonų atstovui buvo tik pažadėta kilusį nesupratimą iširti. Tuo tarpu spauldoje pasirodė žinios, kad

tiek Japonija, tiek SSSR pradėjo traukti kariuomenę prie Mandžuko ir SSSR sienos. Kai kas spėja, kad iš sovietų pusės ši kartą nebūsią nusileidimų, nes SSSR vyriausybė esanti pasižadėjusi paremti Kiniją jos kovoje su Japonija. Lyg ir atsakydama į tokius spėliojimus, italų ir vokiečių spaulda pareiškė, kad Vokietija ir Italija neleidžia sovietams pulti Japoniją. Taigi ir Tolimuosiuose Rytuose politinė būtis paskutiniu laiku žymiai pasunkėjo. Japonai, nežiūrint smarkaus kiniečių pasipriešinimo, pamažu slenka prie Chankavo. Šis miestas yra labai svarbus karo atžvilgiu ir japonai jau seniai siekia jį paimiti. Tačiau ligi šiol kiniečiams jį pavyko apginti net nuo bombardavimų iš oro. Japonai tvirtina, kad užėmę Chankavą, jie galės jau diktuoti kiniečiams taikos sąlygas. O kadangi kiniečių pralaimėjimas smar-

kiai užgautų kitų didžiųjų valstybių interesus, tai dabar nemaža galvoje apie tai, kaip japonų tolesnį žygiavimą galima būtų sustabdyti.

Ryšium su tuo užsienių spauldoje buvo pasirodžiusios žinios, kad SSSR pasiūlusi Didžiąjai Britanijai sudaryti apsigynimo sutartį. Suprantama, kad tokia sutartis dabar turėtų reikšmės pirmoje eilėje Tolimuosiuose Rytuose, kur SSSR jau seniai yra atlikusi visus pasirengimus galimam karui. Tačiau oficialių sluoksnių tos žinios nepatvirtintos.

Ispanijoje nacionalistai pasiekė naujų laimėjimų. Praėjusią savaitę jie pirmą kartą išiveržė į Valencijos provinciją. Ryšium su tuo didėja ištikinimas, kad netrukus gen. Franco liks nugalėtojas. Tačiau vyriausybiniškai tvirtina, kad Barcelonoje ir Valencijoje nacionalistai ras tokias pat neprieinamas tvirtoves, kaip Madride. Dėl to, girdi, apie greitą Franco laimėjimą ir kalbos negali būti.

Išbuvęs porą dienų Rygoje ir Ielgovoje, Lenkijos užsienių reikalų ministras Beckas grįžo į Varšuvą. Kadangi jo kelionės į Latviją proga užsienių spauldoje buvo daug rašoma apie Lenkijos siekimus sudaryti naują valstybių bloką nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų, tai iš oficialių lenkų šaltinių dabar paaiškinama, kad tokie spėliojimai neturi jokio pagrindo. Lenkija nemananti apie jokių blokus, nes esanti visokių blokų priešininkė. Ji nesirengianti taip pat įsiterpti į Baltijos Santarvę, nors turinti Baltijoje didelių interesų. Jos vienintelis siekimas esąs palaikyti glaudžius ryšius su kraštais, kurie taip, kaip Lenkija, nori išsilaikyti nuošaliai nuo ideologinių kovų ir tų kovų sukeltų valstybių susigrupavimų. Kadangi Beckas, skrisdamas per Lietuvą buvo sustojęs Kauno aerodrome ir kalbėjęsis su viceministru Urbšiu, tai ta proga iš lenkų pusės pareiškama, kad tuo sustojimu norėta pabrėžti normalią Lenkijos santykių su Lietuva raidą.

Girkantas.

Didžioji skaučių stovykla

Gražiajame Pažaislio miške, pačioje Kauno pašonėje, išdygo visas papilinių miestas. Ir ne toks jau menkas miestelis: 1500 jaunų skaučių užplūdo gražų pušyną ir įrengė Tautinę Skaučių Stovyklą. Džiugus jaunų širdžių juokas suskambėjo netoli storų vienuolyno sienų, simbolizuodamas darnų rimto susikaupimo ir krykštaujantios jaunystės bendradarbiavimą.

Ant dešimties stiebių plevesuoja įvairiaspalvės vėliavos. Iš jų — devynios vėliavos tų tautų, kurių jaunos atstovės atvyko į Lietuvą, norėdamos pačios savo akimis pamatyti, ką gali nuveikti jaunos valstybės jaunimas. Atvyko, pamatė ir išitinko: tautos didingumą nulemia ne valstybės sienų platumas, bet kūrybinė tautos dvasia. Jau pats stovyklos įruošimas, pavyzdinga drausmė ir tvarka paliko gilų įspūdį toms užsienio skaučių atstovėms, kurios nepatingėjo atvykti net iš tolimų kraštų į mažą, bet gražią Lietuvą.

Savo atstoves į Tautinę Lietuvos Skaučių Stovyklą atsiuntė šios valsty-

bės: Anglija, Australija, Danija, Estija, Latvija, Naujoji Zelandija, Olandija, Suomija ir Švedija. Asmens ryšiai, kuriuos užmezgė tų šalių atstovės su Lietuvos skautėmis, nenutruks, aišku, ir ateityje. Jau iš seno patirta, kad tokios stovyklos kaip tik ir išugdo tikrąjį draugiškumą ir norą pagelbėti artimui, kas išplaukia iš pačių didžiųjų skautybės principų.

Visos stovyklavimo dienos buvo gražios ir giedrios, nors dažnai dangus ir pašykštėdavo saulės spindulių, atsiųsdamas pilkus ir lietingus debes. Bet kam orinė saulė ten, kur skaisčiai šviečia vidinė saulė? Ir vis dėlto iš visų tų gražių, stovyklautojoms nepamirštamų dienų, viena diena buvo už visas kitas gražesnė. Tai toji diena, kai į stovyklą teikėsi atsilankyti pats Tautos Vadas ir Aukščiausias Lietuvos skautų-čių Šefas Antanas Smetona.

Valstybės Prezidentas stovyklą aplankė sekmadienį, liepos 17 dieną. Kartu su juo atvyko krašto apsaugos ministras brig. gen. Stasys Raštikis, Švietimo Ministras Tonkūnas ir kiti

KAREIVIO BATUOSE

J. NOREIKA

Alkūnėmis įaugęs į kortų stalelį, Grigonis judino pasaulio pamatus. Mąstė. Kažkaip savaime, nejučiomis lakių minčių skraistės užkliuvo už karo ir susiraizgė.

— Ne! — Staiga pašokęs riktelėjo Grigonis. — Žmonija pakvaišo. Karas neša pražūtį. Ne tik nugalėtiems, bet ir nugalėtojams. Karas, tai beprotybė. Visuotina žmogžudystė. Pragaras žemėje!..

Rankas suleidęs į kelnių kišenių, jaunasis filosofas tvirtu, lėtu žingsniu ėmė vaikščioti iš vieno kambario krašto į kitą.

— Jeigu valstybė krašto saugumo reikalams skiriamas pinigų sumas perleistų mokslo įstaigoms ir šiaip kultūrinį darbą dirbančioms organizacijoms — kokia nepaprasta pažanga turėtų išsisi-

kleisti gyvenime! Mes aplenkume kaimynus, taptume jų mokytojais, sukurtume XX-ojo amžiaus meno - mokslo šedevrus. Į mus atsikreiptų pasaulio dėmesys. Taptume naujųjų laikų helenais. Jokia išorinė galybė nebūtų mums baisi... Kiekviena svetima kultūra paskęstų mūsų aukštesnėje kultūroje!

Grigonis vaikščiojo protarpiais sustodamas. Įsitikinimas taikos keliu spręsti visus tarptautinius konfliktus, jau ne pirmą kartą užvaldė jo mintis. Ir suprantama kodėl: po 3 dienų jis turėjo vykti atlikti karinę prievolę.

Kareivinės.

Ne minkšti foteliai, o kietos kareiviškos lovos lygiai, tarytum di-

aukšti svečiai. Tas širdingumas ir dvasios pakilimas, kurį parodė skautės, pasitikdamos savo šefą, puikiai pavaizdavo tuos jausmus, kuriuos jaučia jų širdys Pirmajam Valstybės Piliečiui. Visą laiką skambėjo šūkiu: „Mes su Tavim, Tautos Vade!“; „Šefe, vesk ir auklėk mus!“ Tautos Vadas pasakė gilią ir nuoširdžią kalbą. (Dedame ją atskrai. *Red.*)

Didelio susidomėjimo Valstybės Prezidentas ir kiti, su juo atvykę aukštieji svečiai, parodė skaučių gyvenimui, stebėdami stovyklos tvarką

ir vidaus įrengimus. O įrengimai, reikia pripažinti, buvo puikūs. Stovykla suskirstyta atskirais rajonais, ryškiai parodančiais tos ar kitos Lietuvos dalies būdingus bruožus. Sūduvos rajone Tautos Vadas buvo pavaišintas kukliomis sūduvių vaišėmis.

Savo šefą skautės išlydėjo nuoširdžiai, šaukdamos jam skambius vailio. Išlydėjusios grįžo prie kasdieninio stovyklos gyvenimo. Stovyklauti ir svarstyti gilius, šefo joms pasakytus, žodžius.

deliu piūkle nupiautos, stovi viena prie kitos. Kuopa, o ne atskira šeima, turi savo kambarius. Čia pat ir spintos kareivių rūbams, indams bei mokslo priemonėms susidėti. Tarnų nėra. Lovos klojamos meniškai: antklodė turi būti taip įtempta ir išlyginta, kad neliktų nė vienos raukšlės. Indus prižiūri patys kareiviai. Batų taip pat nieks nenuvalo. To maža: durtuvas, kastuvėlis, šautuvas, dujokaukė, kulkosvaidžiai, raketnikai... Kitur dar: arkliai, šarvuotis, pabūklai...

Grigonis atidavė savo drabužius į sandėlį, o pats apsiliko švarutėlius juodu antspaudu pažymėtus baltinius, žalsvo milo kelnes, užsidėjo nuosavas kojines ir įlipo į geltonus, visiškai naujus batus. Didingu kantrumu, kaip dera filosofams, jis apsiliko švarką ir užsidėjo kietą diržą... Tuo pačiu pradėjimu storas garbanas teko atiduoti nedėkingam jų likimui, sau bepaliekant tik tai šaknis. Taip iš jauno mokslininko tapo jaunas kareivis. Bet ir mūsų gadynės žmonės ima jau šiek tiek suprasti, kad ne kiekvienas, kurs užsideda profesorišką skrybėlę, tuo pačiu įgyja profesorišką išmintį. Prieš Grigonį buvo ištisi metai, kurių būvyje taikingai nusiiteikusi galva, turėjo tapti strategiškai mąstančiu, kariškumą gerbiančiu smagenynu.

Prasidėjo mokymas ir auklėjimas...

Vaidinimai tautinėje skaučių stovykloje.

Vokiečiai gamina filmą apie anglų - vokiečių mūšius per Did. karą.

— Jaunas kareivis Grigonis! — Pašaukia užsiėmimų aikštėje skyrininkas.

— Aš!.. — Salioninio ponaičio balsu atsiliepia šis, išskėstai stovėdamas.

— Negerai. Kariuomenėje reikia taip atsakyti: Aš, tamsta skyrininke! — Aiškiu, drąsiu balsu, kariškai išsitempdamas rodo skyrininkas ir vėl šaukia:

— Jaunas kareivis Grigonis!..

— Aš... tamsta skyrininke.

— Garsiau! Kulnis suglausti ir išsitempti! Galvą aukščiau! Dar kartą!

— Aš, tamsta skyrininke. — Pagaliau, šiaip taip pataiko.

Judrus, gyvas puskarininkis ima rodyti, kaip reikia stovėti. Grigonis gal ir be noro pašiepti, bet sarkastiškai šypteli. Tą pastebi skyrininkas.

— Padaryk tamsta, kaip rodziau! — Pyktelėjęs sukomandavo puskarininkis.

Grigonis bando sulyginti kulnis ir atitinkamai praskėsti pirštus.

— Visiškai ne vietoje tamsta šaipais! Atrodo lengva, o padaryti nesugebi. Čia reikia praktikos. Teorija mažai tepadeda. Reikia įgudimo. Sakiau rankos pirštus pusiau gniaužti — tamstos visai ištiesti, kairė koja per daug į šoną ir atgal pakrypusi.

Grigonis taip pat pykteli. Net paraudonuoja. Taip stačiokiškai su juo elgiamasi. Jis pareiškia:

— Man rodos, kad tamsta be reikalo...

— Ką?!

Filosofo išmintis neberanda tinkamos posakio formos. Baugu. Tyli.

— Tamstos nuomonės aš ne-klausiu! Įsakyta — taip ir turi būt padaryta!..

— Vadinasi, čia jokių kompromisų nėra. Skyrininkas į jaunos kareivius turi teisės kreiptis tiesiog pavarde šaukdamas, gali jiems įsakyti ir, matyt, reikalauti, kad įsakymas būtų išpildytas, — nustebęs mąsto Grigonis.

Kuopos vidaus gyvenime tarp skyrininko ir Grigonio kilo ilga virtinė nesutarimų. Sakysime, kad ir dėl tų pačių kojų apsiavimo: Grigonis negalėjo suprasti autų vertės. Avėjo kojineimis, o autus pakišo po čiužiniu. Pastebėjo tą skyrininkas ir, tiesiog, sugėdino prieš visą skyrių — kaip, esą, galima autus dėti lovon! To negana — įsakė kojas apauti taip, kaip visi: autais. Girdi, tai daug praktiškiau — ne taip greit suprakaituoja. Teko nusileisti nė žodžio netarus.

— Tylėk ir daryk ką tau įsako viršininkas. — Po poros savaičių naujo gyvenimo priėjo tokios išvados Grigonis. Žinoma, tylėti tai dar nereiškia sutikti. Žmogaus vidus negalima taip lengvai, kaip kelnės, pakeisti. Juo gilesnis įsitikinimas, juo ilgiau tveria jis širdyje. Tad atsakyti savo taikingo recepto, sukurti nuostabiai gražų gyvenimą, kad ir kareivio batais

mindamas žemę, Grigonis dar toli gražu neketino.

—○—

Vieną kartą pamokų klaseje kuopos vadas skaitė paskaitą apie kario parengimą kautynėms. Po paskaitos leido duoti klausimų. Atsistojo filosofas ir stengdamasis kuo trumpiausiai pasakyti prašneko:

— Iš kokių šaltinių, arba kuo remdamiesi karo šalininkai drįsta kategoriškai tvirtinti, kad karas yra neišvengiamas? Juk logiškai samprotaujant, sakysime, Lietuvos ekonominis ir kultūrinis gyvenimas stovėtų daug geresnėje padėtyje, jei karo reikalams skiriamos lėšos būtų kaip tik ten sunaudojamos. Tuo būtų patarnauta ir žmonijai — pirmieji mestume ginklus, parodydami taurų pavyzdį! — įsikarščiauo Grigonis.

— Tamsta baigei? — kapitonas paklausė paprastu balsu.

— Taip.

— Prašau sėsti... Didelę klaidą daro tie, kurie mano, kad karys trokšta karo. Jis ruošiasi ne todėl, kad taptų žmogžudžiu, o tam, kad jėga paremtų tautos teisę gyventi nepriklausomai. Tūkstančius pavyzdžių atskleidžia mums praeitis, kaip greitai sumalamos — išnaikinamos būva tos tautos, kurios nepasirūpino išorinio saugumo garantijų: stipria kariuomene. Lietuva šiandien būtų kurio nors kaimyno menkutė provincija, jei penki tūkstančiai narsuolių nebūtų savo gyvybėmis išpirkę Nepri-

Didysis Prūsų sukilimas

(Žiūr. Trimito 28 nr.)

Toliau, pasinaudoję prūsų tikybine apeiga, jie sunaikino apgulančiųjų įtvirtintus apkasus. Prūsai vėl atsistatė. Dar kartą kryžiuočiai laimėjo vylium. Pagaliau, negalėdami atlaikyti apgulimo, 1264 m. apleido pilį ir išsikraustė į Karaliaučių ir Elbingą. Vadinausi, prūsai ją apsupę laikė ištisus tris metus. Toliau į rytus už Barthenšteino buvo Reselis. Bet jo įgula pasitarusi išsikraustė, kai tik išgirdo apie tų pilių apgulimą.

Rytai dabar buvo laisvi. Žūt būt norėta neprašytus svečius išvyti ir iš vakarų. Bet čia buvo daug sunkiau. Karaliaučius buvo apgultas nuo pat sukilimo pradžios ir apjuostas, kaip sakyta, trimis svirtintais pylimais. Po dviejų metų čia kryžiuočių būtis kabojo ant plauko. Jų jėgos tolydžio silpnėjo,

o prūsų stiprėjo. Pasak Dusburgo, įgula „verkusi baisiu verksmu ligi visiškai išsekusios ašaros“. Labai teisingai čia pat skaitome: „Su ašaromis pakėlė į dangų akis, jie šaukė, kad Viešpats atsiųstų pagalbą“. Kitaip sakant, laukte laukė maldininkų iš Europos, kitaip būtų buvę po jų. Ir štai, 1262 m. žiemą atvyksta su gausingais būriais iš Reino sričių Juilicho ir Bergo grafai. Pagalba bus atvykusi vandeniu, kadangi kiti keliai buvo sukilėlių užimti. Matyt, sukilėliai buvo labai stiprūs, kadangi pas Kaligą jungtinė kryžiuočių ir svečių kariuomenė vos, vos juos nugalėjo.

Bet ginantieji laisvę prūsai užsispyrė vis tiek paimti tą pilį. Jie, anot Dusburgo, būdami „patyrę ir gudrūs karo dalykams“, sutraukė

daug laivų, kuriais manė sunaikinti kryžiuočių laivus, vežančius į pilį maistą. Komturas ir kryžiuočiai išsigando, bet jie rado išeitį. Būtent randa vyrą (greičiausiai prūsų išdaviką), kuris laivus pragrežia. Bet prūsai vis puola laivais ir dėl to anas vyras keliskart turi pakartoti savo grežimus, ligi prūsai, nors paskandinę daug priešų laivų, vis dėlto atsisako šio kovos būdo. Dabar pasitarę vadai pastatydina žemiau Karaliaučiaus tiltą per Prėglių su dviem bokštais. Taip manė sulaikysią laivus, vežančius maistą kryžiuočiams. Priešmonė pasirodė gera, kadangi pilies įgula „pasiryžo verčiau mirti kare“, kad tiltas būtų suardytas. Jie laivais atplaukė, šoko ant prūsų tilto ir užvirė mirtina kova, kokios, pasak Dusburgo, „nebuvo šiam amžiuje“. Mat, žmogiškai galvojant, beveik nebuvo vilties prūsų nugalėti. Tiltą pavyksta sugriauti ir užtikrinti laisvą įvažiavimą iš Aismarių. Tai buvo 1262—3 metais.

Prieš Karaliaučių ėjo patsai garsusis prūsų vadas Henrikas Mantis. Matyt, iš tikrųjų buvo įsitikinta, kad ta tvirtovė yra raktas visai žemių ir ziemryčių prūsų žemei. Jo drąsa rodo vienas atsitikimas. Jis prišoko prie kryžiuočio, įtempusio savotišką patranką (balistą) ir, taręs „šiandien pasiūsiu tavę į dangų“, jį persmeigė savo ietimi. Bet ir patsai Mantis čia pat buvo tokiu pat ginklu sužeistas.

Sukilėliai karštai kovojo ir piet-

klausomybės Akto. Šis momentas lygiai toks pat. Metę ginklus, pirmiausia susilauktume vidaus anarchijos, į kurią kelių dienų bėgyje įsikištų svetima ranka, pavergdama tuos tauriuosius... Ne, vyrai! Pusanthro šimto metų vergavusi tauta žino ką reiškia svetimųjų viešpatavimas! Kilnių taikos idėjų įkūnyjimas — tolimos ateities dalykas. Šiandieniniai įvykiai juodu ant balto rėžia, kad karas yra neišvengiamas tiems, kurie nori gyventi. Mėginama nustatyti užpuoliko sąvoka. Bet tai maža tepadės. Ir kol tautos yra susiorganizavusios į valstybes, tol karo pavojus neišvengiamas. Suverenai visada konkuruoja. O panaikinti valstybes, suburiant jas į aukštesnius vienetus, dar nepribrendome. Deja, esame, matyt, negana kultūringi. Karas yra žiaurus, bet gal pati pasaulio kūrėjo valia reiskiasi jame. Esame tik siauruose rémuose laisvi. Turime eiti su gyvenimu. Gintis, ugdyti jėgas, kovoti arba, ...kaip neverti savo vardo, išnykti, Taigi: faktiškoji padėtis reikalauja būti pasiruošusiais. Antraip — mus išpiautų stipresnieji, visą lietuvių kultūrą su krauju ištekindami! — Nukirto kapitonas.

Grigonis paraudo, susigėdo. Kaip anais metais Kudirka, pajutęs save lietuviu.

Jis ėmė busti, skirti gyvenimo praktiką nuo teorijų... Kuopos vado žodžiai buvo lyg pirmas įskiepymas. Metų būvyje daug panašių momentų.

Sulūžo sena filosofija. Jos vietoje iškilo karinio tautos parengimo, kaip būtinos sąlygos į šviesesnę ateitį, pilnas įvertinimas.

Taip ir nuskendo Grigonio taikos idėjos kareivio batuose.

Per kliūtis.

Iš „Lietuvos Kariuomenės“ leidinio.

vakariuose. Pogežaniečiai su sūduviais jau pačioje sukilimo pradžioje nusiaubė Pogežanijos ir net Pomezanijos sritis. Visur žudė, „kur tik rado krikščionių“. Būtų įsibrovę ir į stiprųjį Elbingą, jei prūsų išdavikas Virtelis būtų neužudęs prūsų vado. Nuo čia patraukė pietų link, ir, kur įteka Vesekos upelis į Drusino ežerą, paėmė kryžiuočių vieną tvirtovę. Paskui pasuko į žiemryčius ir sudėgino vieną vokiečių pilį ant Rogovo upelio. Vadinas, ėjo kaip įsiūbavęs viesulas.

Bartijos srityje prie Ometo upelio prūsas Girdūvis turėjo to paties vardo pilį*). Jis liko kryžiuočiams ištikimas ir ilgai laikėsi prieš savo tautiečių kariuomenės puolimus. Tik bado verčiamas, 1262—3 m. su savo „namais ir šeimyna“ pasitraukė į Karaliaučių.

Toks pat likimas buvo kryžiuočių pilaitės, esančios ant Alnos priuopio Guberio, vardu Vaistotepila. Ilgiau išsilaikė Visenburgas—Valevona, kuris taip pat stovėjo ant Guberio kranto. Prūsai su trimis mašinomis laikė šią pilį apgulę beveik trejus metus. Įdomu, jog tos mašinos buvo nemenkos, jei kryžiuočiai, vieną jų pagrobę, ilgai ją naudojo prieš pačius puolėjus. Šių pastarųjų tarpe randame ir sūduvius. Pagaliau, kryžiuočiai, pristigę maisto, 1263 m. pasitrau-

*) Kur šiandien Girdūva.

Japonų kariai rado pametą berniuką

VILNIAUS PASTABOS

P. VIDZEMNIEKS

(Žiūr. Trimito 28 nr.)

Čia kyla klausimas, kurs gali būti įdomus ir Lietuvoj ir Lenkijoj, būtent, kuriame krašte rusai yra lojalesni piliečiai? Atrodo, man čia neteks savo nuomonės pareikšti. Lietuvoj rusų yra apytikriai tiek pat, kiek latvių, gal kiek daugiau, ir jie, jei tik yra priėmę Lietuvos pilietybę, gyvena visiškai vienodose sąlygose kaip ir lietuviai. Taip yra ir Latvijoje ir Estijoje. Visose trijose Baltijos valstybėse rusai, kurie yra pilnateisiai piliečiai ir moka valstybinę kalbą, eina valstybės tarnautojų, valdininkų ir k. pareigas. Lenkijoj rusų mažuma per didelė ir jį glūdi nerimas, su kuriuo lenkai visada turi skaitytis. Atskyrus Vilniaus kraštą nuo likusios Lenkijos, lenkai lengviau susitvarkytų ir su savo „rusų problema“.

11.

Baigdamas savo pastabas apie Vilniaus klausimą, turiu galiausiai pasa-

kė į Mozūrus. Tai vis Bartijos srity. Galima pastebėti, jog pas Visenburgą buvo sužeistas bartiečių vadas Divanas, kai jis mėgino pastoti pasitraukiantiems kelią į lenkus.

Kad Visenburgo įgula bėgo į lenkų žemę, tai reiškia, jog kelias į pietvakarius pas savuosius buvo nesaugus. Vadinas, kryžiuočių galybės pamatai drebėjo ir Kulmo srityje, atsieit, kur jie buvo pirmaisiai įsikūrę ir stipriausiai įsigyvenę. Iš tikrųjų. Žymusis prūsų

kyti, kad ne visada skaičius ir jėga turi teisę ir galią. Jėga gali viešpatauti tam tikrą laiką, tačiau istorijos (tautų istorijos) laiko ratas jį sumala ligi nepažinimo. Geriausiai tai suprast patys lenkai, kurie juk taip ilgus metus pajautė, koks yra padalintos tautos gyvenimas, kada nebebuvo nei valstybės, nei sostinės, bet tik tai kardu į tris dalis perkirstasis tautos kūnas. Tam tikru laipsniu lenkai dabar už tai atkeršija Lietuvai, bet ar dėl to Lietuva kalta? Ar tai galės amžinai tęstis?

Savo dabartinį dydį Lenkija yra įgijusi kitų valstybių sąskaita ir anksčiau ar vėliau santykinai su tomis valstybėmis Lenkijai gali būti lemtingi. Atrodo, kad ir Lietuvai teks taip pat ilgai laukti. Kitas reikalas, kaip išsispres Vilniaus klausimas ateity. Tokią logišką išvadą galima padaryti analizuojant smurto aktą,

vadas Henrikas Mantis 1263 metų pradžioje įpuolė į Kulmo kraštą ir naikino viską, kas nebuvo tvirtovėse. Magistras Helmerikas Liubovijos srity mėgino sukilėliams pastoti kelią. Nuostabi Mančio kariavimo technika, ana, jis užpultas apsikasa. Paskui, padaręs gudrų manevrą, visiškai supila kryžiuočių kariuomenę. Žūva patsai magistras, 40 kryžiuočių riterių ir visa jų armija sunaikinama. Dusburgas šį smūgį laiko didesniu už Durbės nelaimę. Girdi, nors čia ne tiek daug krite, bet tai buvę vyrai, „kurių išmintimi ir sumanumu buvo valdoma prūsų žemė ir vadovaujama karui“.

Po šito pasisekimo sekė kiti. Tais pačiais 1263 metais visiškai sunaikintas Marienverderio miestas. Tik tie išliko gyvi, kurie pasislėpė pilyje. Visą naikinanti banga pasuka į rytus ir taisyklingai apgula Štarkenbergo tvirtovę. Po pirmutinių nepasisekimų prūsai pasiryžta verčiau mirti, kaip pasitraukti nuo pilies. Žinoma, Štarkenbergas šitokio spaudimo neatlaiko. Taip 1263 m. buvo paimita tvirtovė, kuri tais pačiais metais buvo pastatyta sukilėlių malšinimo reikalams.

Rėdeno miestas buvo lyg vartai į Kulmo sritį. Jis irgi neatsilaikė. Paskui prūsai sunaikino Špitenbergo ir Vartenbergo tvirtoves. Šią pastarąją paėmė sūduviai.

Sūduviai dar du kartus naikina Kulmo kraštą. Sunaikinama, kas buvo už Torno ir Kulmo miestų

Pirmajai Taulinei Olimpiadai paminėti išleisti pašto ženklai.

bet yra ir kita išeitis, susitarimas, kurs gali suteikti šimtmečius taikos tarp kaimynių valstybių, kurias istorija ir likimas kelis kartus yra suartinęs. Mes, latviai, daugiausia dėl to džiaugtumėmės, nes kur du piaunasi, ten ne visada trečias laimi, o patenkinti ir ramūs kaimynai visada malonesni.

Prisimenu, kad karo metu Rusijos tremtinių varguos dažnai lenkai su lietuviais eidavo drauge, nors latviai su lietuviais galėjo turėti daugiau bendro. Tai buvo pavojaus metu. Ar nereikėtų pagalvoti apie įvairių senų kultūrinių ir tradicinių ryšių atnaujinimą. Mintis, kad Lietuva galėtų būti įterpta į Lenkijos ribas, arba kad abi valstybės galėtų susijungti, turi visiškai išnykti. Didžiausias nusikaltimas, kuris yra padarytas prieš Lietuvą, tai Jogailos sėdimas į Lenkijos karaliaus sostą tikslu sujungti abi tautas ir valstybes. Rodos, Lietuva nuo to daugiausiai nukentėjo ir žinoma, kas nors panašaus gali įvykti tikrai tautos savižudybės būdu, ko iš lietuvių niekada negalima laukti. Tačiau Lenkijai su Lietuva vis dėlto susitarimo kelias yra tinkamiausias, nes jis sustiprintų abi valstybes. Lietuva nereikalauja savo senosios galingosios valstybės plotų, kurie sudaro pusę dabartinės Lenkijos, bet Lietuvos reikalavimas Vilniaus yra teisingas ir pagrįstas. Būdas, kuriuo Vilniaus reikalas buvo sprendžiamas lig šiol iš lenkų pusės yra neteisingas ir nesutampa su jokių teisės pajautimu. Jis ardo tarptautinę taiką, prislėgia mažųjų tautų pasitikėjimą ramiai ateičiai ir kelia nerimą kiekviename dorai galvojančiame žmoguje, kurs su tuo klausimu arčiau susipažįsta.

12.

Vilnių užtrukau nepilną mėnesį. Didžiąją to laiko dalį praleidau nuolat keliaudamas. Prisimenu anekdo-

sienų. Antrąjį žygį darė pats vadas Skumandas. Atrodo, jog tai įvyko 1263 metais.

Mes matėme, jog lietuvių nugalėjimas ties Durbe padėjo susidaryti sukilimo ūpiui. Prūsų rytiniai ir žieminiai broliai, vadinami lietuviai ir toliau akylai sekė prūsų didįjį sukilimą. Treniota, kurį Dusburgas klaidingai pavadina „Lietuvių karaliaus sūnum“ su lietuvių ir „daugelio kitų giminių kairiuomene“ įsiveržia į kryžiuočių valdomus Prūsus. (B. d.)

tišką įvykį. Traukiniu važiuavau iš Gardino į Vilnių. Varšuvos traukinys pakely buvo pavėlavęs daugiau kaip valandą. Kartu su kitais keleiviais vaikštinėjau Gardino stoties peronu. Žandarai tyrė mano asmenį ir teiravosi, ar aš jau anksčiau buvęs pažįstamas su rusu, su kuriuo mieste kalbėjau. Pasakiau, kad ne, bet kad rusas prašė mane pasveikinti Latvijos generalinio štabo viršininką generolą Hartmanį, kuris esąs jo mokyklos draugas iš Vilniaus karo mokyklos. Žandarai, matyt, labai domėjosi rusu, bet aš daugiau nieko negalėjau pasakoti, kaip tik tiek, kad su juo neįtaria susipažinau ir ten pat išsiskyrčiau. Be abejo, su juo daugiau gal ir susitikti neteks. Pasažandarai iš manęs nereikalavo, bet, tur būt, jie gerokai jį apžiūrino man esant viešbuty.

Traukiniui atvykus, keleiviai skubėjo lipti į vagonus, bet traukinys stovėjo dar apie pusvalandį ir tik tada išvažiavo. Kai jau buvom keliasdešimt kilometrų nuvažiavę, staiga, traukiniui einant pilnu greičiu, sušniokštė stabdžiai. Kažkoks keleivis patraukęs stabdį. Po kelių minučių traukinys sustojo. Pasirodė, kad mašinistas pravažiavęs stotį ir nenorėjęs ten stoti taupydamas laiką. O keleivis, kuriam toj stoty reikėjo išlipti, nebuvo patenkintas ir pats savo ranka traukinį sustabdė. Dabar mašinistas, konduktoriams besijuokiant, kolidamas važiavo atgal į stotį ir vėl užtruko. Tuo būdu Varšuvos greitas traukinys atvyko į Vilnių su dviejų valandų pavėlavimu.

Toks pavėlavimas yra susidaręs Vilniaus klausimo išsprendime. O taip norėtusi, kad kas nors staiga sustabdytų netikslia kryptimi nuėjusius santykius. Tada, nors ir pavėluotai, vis kada nors galėtume sulaukti nuoširdumo tarp abiejų tautų. Tais pačiais lenkų romanisto žodžiais tenka sakyti: „Quo vadis... Polonia?“

Norėdamas patenkinti savo tautos brolius, kurie nenori kištis į Vilniaus klausimo nagrinėjimą, pasakysiu, kad šį rašinį parašiau keliaudamas po Vilniaus kraštą ne Lietuvos prašomas ar jos įtakoj būdamas, bet visiškai savarankiškai. Su pasitenkinimu galiu paminėti Lietuvos latvius, buvusius Didžiojo karo latvių šaulius — strelnikus, kurie visiškai pritaria mano nuomonei, kitaip suprasdami latvių lietuvių draugystę, nei kai kam tai atrodo mano tėvynėje.

Tikiu, kad ateityje bus pasiekta tokio glaudaus bendradarbiavimo, kad latvis lietuvis taip jau labiau supras

ir abi tautos gyvens nuoširdžiausiuose santykiuose.

Prisiminkim, ką Lietuva yra padariusi mūsų labai sunkiu momentu, kada Latvijos sostinė Ryga buvo svetimųjų rankose. Tada, kai mūsų vyriausybės ministrų kabinetas plaukiojo garlaiviu „Saratov“ ties Liepoja, lietuviai paskolino mums žymią sumą pinigų amunicijai ir ginklams pirkti. Nežinau, kaip toji sąskaita išlyginta, bet teisybės labai reikėtų Lietuvai nors kiek revanšuoti. Tam dabar atėjęs tikriausias laikas. Vietoj pinigų suteiksim nors truputį savo geriausių linkėjimų ir nuoširdžios simpatijos pareiškimų Vilniaus reikalui. Tai bus geriausias paskatinimas brolių tautai jos kovoj dėl savo senosios sostinės atgavimo.

13.

Pagaliau dar vieną kitą žodį apie patį Vilniaus kraštą. Gal visoj Lenkijoje tėra tik du tokie šventi Dievo Motinos paveikslai — tai Čenstakavo ir Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslai. Senosios istorinės Vilniaus krašto pilys, romantiškieji pilikalniai ir su įvairiomis senomis legendomis susijusios vietos pritraukia turistus kiekvienais metais. Lenkijos geležinkeliai yra išreklamavę Vilnių gražiais plakatais ir nuotraukomis. duoda papiginimus geležinkelių grupėmis važiuojantiems, todėl čia nestoka ir svetimšalių iš kitų Europos valstybių, kurie keliauja po šį vargo kraštą. Apie Vilnių yra pasirodę daug knygų ir rašinių pasaulio spaudoje, tiek turistinio, tiek geografinio pobūdžio. Mano čia iškeltieji klausimai mažiau nušviesti. Neabejotinai verta, kad ir tais klausimais būtų daugiau galvojama. Nuoširdžiai norėčiau atkreipti savo tautiečių dėmesį į Vilniaus kraštą, kurį galėtų ir ekskursijomis aplankyti. Lietuvą mes jau gerokai pažįstame, kaip savo artimiausią kaimynų kraštą, bet svetimas, legendų, senųjų ir naujų kovų kraštas Vilnius mus kviečia savo niūriai prislėgtu, tačiau gilaus tragizmo pilnu gyvenimu, į kurį išžiūrėjus daug pasidaro suprantamiau.

Skuodo moterų šaulių būrio šaulę **EMILIJĄ VASERYTĘ** ir dipl. inžin. kapitoną **KLEMENSĄ ČEPUTĮ**, sukūrusius šeimos židinį, nuoširdžiai sveikiname ir linkime laimingo gyvenimo.

Būrio vadė, taryba ir šaulės.

Dainininkai iš anapus okeano

Amerikos lietuvių choras „Pirmyn“, atvykęs iš Čikagos į Lietuvą minėti 20-ties metų valstybės nepriklausomo gyvenimo sukaktuves, susilaukė didelio lietuviškosios visuomenės susidomėjimo. Choras sudarytas iš Amerikoje gimusių lietuvių, baigusiu aukštuosius mokslus, mylinčių meną ir lietuvišką dainą. Choras kelionei į Lietuvą pats susirinko apie 50.000 Lt. Jam vadovauja dirigentas K. Steponavičius. Jo atvykimas pakėlė lietuviškojo meno sąjūdį ir Tautinės Olimpiados reikšmę. Jo pasirodymai su savu dainų repertuaru scenoje susilaukė didesnio pasisekimo, kaip buvo tikėtasi. Visur choras entuziastingai sutinkamas ir visuomenė, giliai paveikta meniško ir darnaus dainavimo, kelia ovacijas, teikia gėlių ir siunčia karščiausias sveikinimus visiems „Pirmyn“ choro dalyviams. Kaune ir Klaipėdoje buvo suruošti jau keli dainų koncertai, kurie pasižymėjo gausiu dainų repertuaru ir menišku programos išpildymu.

Pirmo viešo koncerto proga Kaune chorą pasveikino šaulių S-gos choro būrys ir J. Lietuvos choras. Choras „Pirmyn“ dėkodamas už pasveikinimą, padainavo šauliams gražią lietuvišką dainelę.

Liepos 17 d., sekmadienį, vasaros Theatre suruoštas „Pirmyn“ choro kon-

certas vėl praėjo su dideliu pasisekimu. Programoje buvo lietuviškų ir angliškų dainų bei operų ištraukų. Koncerte buvo atlikta: „Tykiai, tykiai Nemunėlis teka ir Karnavičiaus Lietuviška rapsodija; dar atlikti iš Mascagni operos „Cavaleria Rusticana“ du dalykai, kuriuos chorui pritariant išpildė solistė Anelė Steponavičienė ir solistas Vikt. Bendorius. Solo dainavo Aldona Grigoniūtė, Ona Skeveviūtė, Kazys Požerskis ir kit. Gražiai pasirodė akordionistas Andrius Norbutas. Apskritai, choras daro labai gražaus išpildžio ir kiekvienam Lietuvos lietuviui teikia didelio džiaugsmo matant savo brolius, atvykusius iš anapus okeano į gimtąją tėvų žemelę.

Liepos 19 d. choras dar kartą sėkmingai koncertavo Vasaros teatre, o liepos 23 d. koncertuos Panevėžyje šaulių teatro salėje.

„Pirmyn“ choras Lietuvą žada aplėsti apie rugpiūčio pradžią. Rugpiūčio 3 d. numato suruošti dainų koncertą Londone. Lietuvai londoniečiai labai džiaugsmingai sutiko šią žinią ir koncertui pradėjo ruoštis. Lietuviai, gyvenę kituose miestuose, pasirūpina specialiai atostogų, kad galėtų atvykti į Londoną pasiklausyti „Pirmyn“ choro lietuviškų dainų koncerto.

tytą darbo programą galės įsigyti ir valstybinį sporto ženklą.

Kelių metų patyrimas įrodė, kad stovykla be suteiktų tiesioginių žinių naudinga šaulėms ir daugeliu kitų atžvilgių: ugdomas stiprus tarpusavio draugiškumas, iš visos Lietuvos susirinkusios šaulės skirtingų profesijų, amžiaus ir būdo, čia jaučias lyg viena siela. Visas dengia ta pati pilkos medžiagos spalva, visos vienodas teises ir pareigas turi. Stovykloje visiškai susiklausymas ir drausmė, kas didina darbo našumą ir tuo pačiu stiprina valią, ugdo karišką dvasią.

Stovykloje reikalaujama tikslaus punktualumo, kas teigiamai veikia būdą: išmokstama viską laiku atlikti, priprantama prie tikslios darbo programos. Ugdomas savarankiškumas, sąžiningumas. Pratinamos šaulės kukliai gyventi, kad reikalui esant mokėtų tenkintis mažu. Stovykloje ugdomos tiek fizinės, tiek moralinės jėgos, ypačiai keliamas patriotizmas, stovyklos dainos, pamėgtas tautinis rūbas, vaidinimai, kalbos pašnekėsiai, sava paprasta elgsena, nusiteikimas, o visa tai rodo, kad lietuviškumas šaulėms už viską brangesnis.

Kiekvienas dalinis norėdamas sustiprinti savo darbo jėgą, rūpinasi iš savo tarpo į stovyklą nusiųsti nors vieną šaulę. Stovykla yra tikra šaulinio darbo mokykla. Tad pasistenkime į ją patekti.

Šaulės prašomos atsivežti įvairių rankdarbių bei kitų tautiškų meno dirbinių. Prisiminus, kad mus lanko gausi visuomenė ir jų tarpe nemaža užsieniečių, stenkimės kuo gražiau išitaisyti, kad būtų jauku pačioms gyventi ir miela svečiams pažiūrėti.

Į stovyklą visos šaulės atvyksta punktualiai. Rugpiūčio 1 d. reikia būti vietoje. Iš Kretingos į Palangą bus vežamos autobusais. Stovyklautojos norinčios prisidėti prie vykstančios į stovyklą Kauno šaulių ekskursijos, praneša moterų šaulių tarybai ligi š. m. liepos 28 d.

Moterų šaulių stovykla

Šiais metais, kaip ir kiekvienais, moterų šaulių taryba ruošia šaulėms stovyklą. Nuo rugpiūčio 1 d. Palangos šile jūros pakrasty išaušs gražus palapinių miestas. Sužž sustingusi jūra, subanguos skardūs jaunatvės balsai išjudindami visą šilą. Tyliais vasaros vakarais užgesus paskutiniams saulės spinduliams, skambės džiaugsmo ir laimės daina.

Moterų šaulių stovykla ne poilsio, bet darbo stovykla. Šiais metais stovykloje bus praveisti trys kursai: sanitarijos, ūkio ir sporto. Stovykla prasidės rugpiūčio 1 d. Sanitarijos ir ūkio kursai truks dvi savaites — pasibaigs rugpiūčio 16 d. Sporto kursai truks tris savaites — baigsis 23 d. Kursų tikslas paruošti sanitarijos, ūkio ir sporto vadoves, kurios vėliau galės organizuoti ir vadovauti atitinkamai darbo sričiai. Kitais metais juk bus šaulių S-gos 20-ties metų sukaktuvės. Norint gražiai paminėti jau dabar laikas

pradėti ruoštis. Stovykloje ir bus ruošiamos vadovės, ypačiai sporto vadovės, kurios vėliau metų būvyje turės paruošti savo dalinius, išmokyti pratimus ir t. t. Stovykloje sportininkės baigusios numa-

Skautų Tautinė Stovykla jau baigėsi

Tautinė skautų stovykla buvo uždaryta liepos 16 d. vakarą, dalyvaujant švietimo ministru prof. J. Tonkūnui, krašto apsaugos ministru brig. gen. St. Raštikiui, susisiekimo ministru J. Stanišauskiui ir finansų ministru J. Indrišūnui. Uždaryta po gražaus stovyklavimo sveikajame A. Panemunės pušyne. Kauniečiai, gausiai lanke stovyklą, visą jos gyvavimo laiką, nepaigailėjo pašvesti poros valandų ir jos uždarymui, — į uždarymo iškilmes atvyko kelių tūkstančių žiūrovų mi-

nia, kurių tarpe buvo daug aukštų ir pasižymėjusių žmonių.

Į garbės tribūną buvo pakviesti atsilanke ministrai, Skautų šefo pavaduotojas dr. Alekna ir skaučių seserijos vadė Ksavera Žilinskienė; stovyklaują skautai su savo vadais susirinko aplink garbės tribūną.

Lietuvos skautų brolijos vadui plk. J. Šarauskui paprašius, gražią ir turiningą kalbą pasakė švietimo ministras prof. J. Tonkūnas, pabrėždamas teigiamą stovyklos reikšmę. Po jo gražius linkėjimų žodžius užsienio skautų vardu tarė anglų skautų dalinio vadas Mc Kegney. Estų skautų dalinio vadovas Michelson'as apdovanojo estų skautų garbės ženklais dr. Alekna, mjr. Šenbergas (stovyklos viršininką) ir Laucių (užsienio dalies vedėją). Po to, uždaromąją kalbą pasakė Skautų šefo pavaduotojas dr. Alekna, padėkodamas tiems, kurie parėmė stovyklos išikūrimą, būtent: Tautos Vadui, vyriausybei ir visuomenei. „Baikite linksmi, grįžkite laimingi“, baigdamas kalbą palinkėjo šefo pavaduotojas.

Pasigirdo Amerikos, Anglijos, Estijos, Latvijos, Prancūzijos, Švedijos, Vengrijos ir Lietuvos himnų garsai. Stovykla uždaryta!

Vakare buvo puikus skautų laužas, kurį su didžiausiu dėmesiu sekė gausinga žiūrovų minia.

Argentinios lietuviai šoka suktinį.

Mūsų literatūra žengia pasaulin

Lietuvių valstybei ir tautai žygiuojant kultūros ir pažangos keliu, neatilieka ir dailiojo žodžio kūrėjai. Tad nenuostabu, kad mūsų literatūros gyvenimu ima domėtis jau ir kitų šalių literatai.

Pradėję sąžiningai skaičiuoti, sudarytume jau didoką sąrašėlį dalykų, išverstų į kitas kalbas. Šiomis dienomis vėl pasirodė visa eilė lietuvių dailiosios raštijos kūrinių svetimomis kalbomis.

Pirmiausia paminėsime lietuvių poezijos antologiją esperanto kalba, kurią išleido, kartu susidėję, „Sakalo“ b-vė ir Liet. Esperantininkų D-ja. Antologijon įdėtas žiupsnelis būdingų mūsų liaudies dainų, taip pat po vieną — du eilėraščius mūsų žymiausių poetų pradėdant Kr. Duonelaičiu, baigiant jauniausiais šių dienų poetais. Antologiją redagavo žymus esperantininkas Lapienė. Vertėjų tarpe matome a. a. Jakštą-Dambrauską, Lapienę, Dušanskį ir k. Antologija tiek savo išleidimu, tiek vidaus tvarka daro malonų ir rimtą įspūdį.

Taip pat išėjo lietuvių poezijos antologija lenkų kalba. Visus antologijon sudėtus eilėraščius išvertė poetė Julija Wichert-Kairiūkštienė, žymaus mūsų mirusio vilniečio pedagogo našlė. Kadangi tos antologijos Kaune dar nesame gavę, todėl nuo smulkesnio jos įvertinimo susilaikome.

Dar pažymėtinas yra Putino-Myko

Valome automatinį pabūklą.

Kar. Maželio nuotr.

laičio „Altorių šešelyje“ vertimas lenkų kalbon.

Rusų kalba, Sov. Rusijoje, išeina jau trečia laida P. Cvirkos „Žemės maitintojos“. Pažymėtina, kad naujajai, trečiajai laidai, atliktas visai naujas vertimas (kito vertėjo). Pirmos dvi laidos buvo po 20.000, trečioji — 10.000 (ant geresnio popierio). Taigi iš viso jau yra 50.000 egzempliorių! Taip pat P. Cvirka pasirašė sutartį dėl „Meisterio ir sūnaus“ ir novelių rinkinio vertimo rusų kalbon.

Sužinojome taip pat, kad jaunas estų poetas A. Rannit'as, karštas lietuvių draugas, ruošia liet. poezijos antologiją estų kalba.

Kaip matome, pasaulis ima mūsų literatūra visai rimtai domėtis. Lietuvių eilėraščių vertimų esame matę net tolimosios Islandijos spaudoje.

Galime tik džiaugtis šiuo malonių reiškiniu ir pageidauti, kad lietuvių literatūra gautų visuotinį pasaulio įvertinimą ir pripažinimą. V. S. G.

LIETUVOJE.

NAUJAS LIETUVOS RAUDONOJO KRYŽIAUS PIRMININKAS. Dr. J. Alekna, naujai paskirtasis Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas, yra vienas pirmųjų tos organizacijos steigėjų. Tai visiems gerai žinomas visuomenės veikėjas, skautų šefo pavaduotojas, didžiųjų nuopelnų Lietuvai vyras: jis daugelio draugijų narys, buv. vidaus reikalų viceministras, skautų šelpėjas, geras gydytojas. Jis Valstybės Tarybos narys, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus veikėjas, D. L. K. Gedimino ir k. ordinų kavalerius. Dr. J. Alekna naujose pareigose tenka palinkėti kuo didžiausios sėkmės.

ANTROJI EKONOMINĖ LIETUVOS KONFERENCIJA bus suaukta rudenio ir jai bus pavesta išaiškinti ir surasti būdus, kaip atsikratyti mūsų kraštui užsienio pramonės gaminių, vadinasi, surasti būdų kuo labiausiai suprastinti kraštą, o be to, kad kuo daugiau žemės ūkio produktų būtų galima realizuoti savame krašte. Konferencija drauge turėsiant ir propagandinio pobūdžio. Konferencija tirs naujų pramonės sričių galimumus, nacionalias industrializacijos sąlygas ir pramonės finansavimą bei kreditavimą.

MELIORACIJOS DEPARTAMENTAS

pastaruju laiku yra numatęs sustiprinti savo darbą ir artimiausioje ateityje jo aktualesnieji darbai bus: melioracijos darbų projektų sudarymas, jų vykdymas ir įvykdytų darbų priežiūra bei palaikymas. Antrasis melioracijos departamento skyrius rūpinsis mažesniais melioracijos darbais, būtent, mažesniųjų vandens priėmėjų įrengimu, smulkesniu žemės nušausinimu grioviais ir drenažu. Be to bus rūpinamasi technišku normų tikrinimu, juridiniais ir kitais klausimais.

PADIDĖJO CUKRAUS PARDAVIMAS.

Smulkaus cukraus pernai buvo parduota 245.000 maišų, o šiais metais jau parduota 271.500 maišų. Šiais metais laukiama gero cukrinių runkelių derliaus; nors pavasario kaitros ir apgadino cukrinių runkelių pasėlius, tačiau vėliau prasidėjęs lietus juos pataisė ir dabar laukiama neblogesnio cukrinių runkelių derliaus, kaip ir perėitais metais, o perėitais metais derlius buvo gana geras.

MŪSŲ SAVIVALDYBĖSE, kurios šiais jubiliejiniiais nepriklausomybės metais taip pat mini ir savo jubiliejų, dirba apie 10.000 žmonių, o savivaldybių turtas siekia 120 milijonų litų. Šiuo laiku savivaldybės išlaiko arti pusės visų pradžios

mokyklų, daugybę senelių prieglaudų, o savivaldybių socialinės globos išlaidos pastaraisiais metais siekia 5 milijonus lt. Dabartiniu metu savivaldybės turi 23 ligonines, jos tvarko kelius, kovoja su gaisrais, rūpinasi priešlektuvine apsauga, organizuoja ir išlaiko viešojo pobūdžio įmones, pvz., elektros stotis, kanalizacijos ir vandentiekio įrengimus, skerdyklas, vaistines ir kt.

KARINIO MOKYMO KURSAI MOKYTOJAMS prasidėjo liepos m. 15 d. Karo mokykloje. Tai bus jau antra laida šiais metais. Kursus lanko 120 mokytojų—vyrų ir moterų. Kursų vadovas —mjr. Ališauskas. Mokslas kursuose truks tris savaites.

EKSKURSIJOS Į PAJURĮ pastaruju laiku labai pagausėjo. Per 36 dienas mūsų gražųjį pajūrį aplankė net 1243 ekskursijos. Daugumą ekskursijų sudarė moksleiviai, skautai, jaunieji ūkininkai, kariai, šauliai ir ūkininkai iš Didžiosios Lietuvos. Tai labai džiugus reiškinys, nes pajūrio lankymas turi labai didelės kultūrinės reikšmės.

SIAIS METAIS UŽSIENIAMS PARDUOSIME 90 milijonų kiaušinių.

SUNKI PANEVĖŽIO UGNIAGESIŲ NELAIMĖ. Liepos 17 d. keturi Panevėžio ugniagesiai automobiliu vyko ieškoti Berčiūnų vasarvietėje nuskendusio vieno savo draugo — ugniagesio. Pakelyje automobilis įvirtė į griovį ir per katastrofą žuvo ugniagesis Antanas Mačiulis, o kiti sunkiai sužeisti. Automobilis visai sudužo.

144 an

90 KLM. NAUJU KELIŲ išvedė Rietavo valsč. savivaldybė. Šie nauji viekeliai labai palengvins valsčiaus gyventojų susisiekimą.

UŽSIENYJE.

SKAUDI AUTOBUSO NELAIME PRANCŪZIJOJE. Haareme, prie Aachen, autobusas užvažiavo ant dviračių važiuojančios mergaitės, o po to visu smarkumu atsimušė į namo sieną ir sudužo. Per šią autobuso nelaimę buvo šeši žmonės užmušti ir dvidešimt sužeisti. Autobuso šoferis, kuris išliko sveikas, pareiškė, kad nelaimė įvyko dėl to, jog tinkamai neveikė autobuso stabdžiai. Šios nelaimės gal būt visai neminėti, — bet tai yra labai svarus išpėjimas ir visiems mūsų auto vežimų savininkams.

PREZIDENTAS BENEŠAS KARO PRATIMUOSE. Čekoslovakijos prezidentas Benešas liepos 13 d. buvo Brdų karinių pratimų stovykloje. Su juo stovykloje drauge buvo ir švedų gen. Douglas.

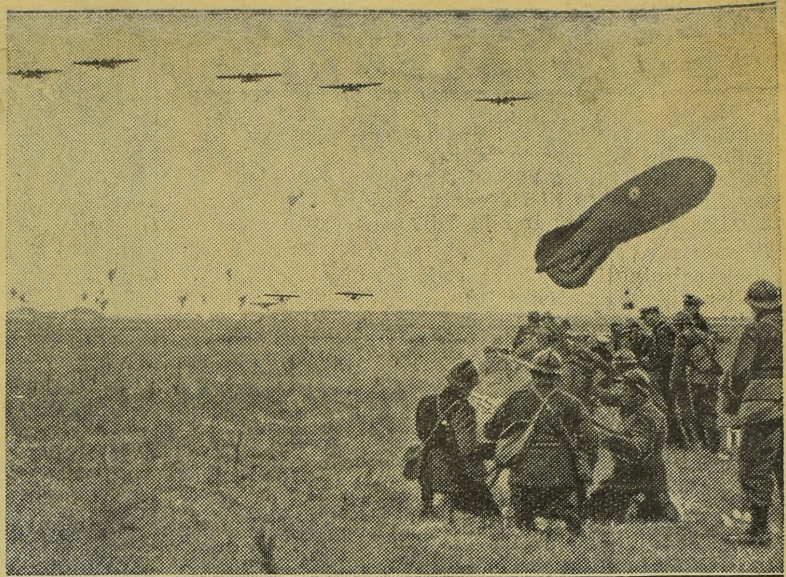
RESTAURUOTA REIMSO KATEDRA. Per Didįjį karą vokiečių patrankų buvo gerokai apgriauta garsioji Reimso katedra. Dabar prancūzai ją atstatė ir tas žymusis architektūros ir meno kūrinyš vėl tikinčiųjų gausiai lankomas.

HUGHES APSKRIDO APLINK ŽEMĖ. Garsusis Amerikos Jungtinių Valstybių lakūnas Hughes apskrido žemės rutulį per tris dienas, 19 valandų ir keturias minutes. Tą kelionę 1933 m. garsusis Amerikos lakūnas Willy Postas buvo atlikęs per šešias dienas ir pasiekęs pasaulinį rekordą. Vadinasi, dabar Hughes beveik perpus aplenkė Willy Postą. Nors jis New Yorke buvo nepaprastai iškilmingai sutiktas, tačiau lakūnas pareiškė, kad tos kelionės, nepaisant jos didžiausios reikšmės, nenorėtų pakartoti.

LĒKTUVAS MILŽINAS. Kalifornijoje, San Diego mieste statomas šimtui keleivių lėktuvas. Be 100 keleivių lėktuve bus 16 narių įgula. Lėktuvas skris 276 mylias per valandą.

Gabi kino artistė Amerikos lietuaitė Valerija Senkevičiūtė-Viola Mac.

Oro puolimo bandymas Prancūzijoje.

VOKIEČIAI GALI KARIAUTI TIK TRIS MĖNESIUS. Prancūzų spauda rašo apie italų karo viceministro generolo Pariano viešnagę Vokietijoje. Tos viešnagės metu paaiškėjo, kad Vokietija geriausiu atveju galinti kariauti tik tris mėnesius. Vadinasi Vokietija šiandien te galėtų vesti tik taip vadinamąjį žaibiškąjį karą — totalinį karą. Tačiau Ispanijos ir Kinijos pavyzdžiai rodo, kad žaibiškasis karas nevisuomet gali pasisukti ir jo rengėjai gali skaudžiai nudegti nagus.

KINŲ TAUTOS SUVAŽIAVIMAS prasidėjęs liepos m. 6 d. Hankave, pasibaigė. Suvažiavimas priėmė manifestą, kuriame pareiškė, kad kinų tauta nejučia neapykantos japonų tautai, tačiau visomis savo jėgomis kovos su japonų agresija. Suvažiavimas nepripažįsta japonų pastatytą Nankino ir Pekino vyriausybę ir laukia kitų tautų pagalbos sunkioje kinų tautos kovoje su įžuliais užpuolėjais.

DIDELI POTVYNIAI JAPONIJOJE. Japonijos šiaurėje, Armado srity, dėl didelio lietaus kilo potvyniai. Išsiliejęs vanduo apšėmė didelius plotus dirbamų laukų ir daug tūkstančių namų. Daug žmonių prigėrė.

LĒKTUVŲ NELAIME OLANDIJOJE, Liepos m. 14 d. Brabanto provincijoje susidūrė du karo lėktuvai, kurie ore užsidegė nukrito. Žuvo trys lakūnai, o ketvirtasis sunkiai sužeistas.

RUSŲ LAKŪNAS GROMOVAS, pagarsėjęs savo sensacingu skridimu per Šiaurės ašigali į Kaliforniją, yra sumanęs apskristi pasaulį be nusileidimo.

LIEUVOS PASIUNTINYS PARYŽIJE KLIMAS, liepos m. 16 d. įteikė Lietuvos ordinas Liuksemburgo užsienių reikalų ministrui Bechui ir teisingumo ministrui, Lietuvos garbės konsului, Blumui.

ŠVEDŲ KARO LAIVYNO DALINYS hepos m. 15 d. atplaukė į Helsinkį, kur viešėjo kelias dienas. Laivus atlydėjo 12 švedų karo laivyno lėktuvų. Švedų laivų atsilankymas Suomijoje — tai Skandinavijos ir Baltijos kraštų draugiškumo demonstracija.

LENKIJOJE ŽUVO 100 ŽMONIŲ. Per pastarųjų dienų siautusius Lenkijoje audras žuvo 100 žmonių ir pridaryta daug

ūkiškų nuostolių, kurie siekia keliasdešimt milijonų zlotų.

ANGLIJOS KARALIUS IR KARALIENĖ Prancūzijoje išvyko liepos 19 d. Tas Anglijos karališkosios poros viešėjimas dar labiau sustiprino prancūzų britų santarvę.

PIRMASIS DIDŽ. BRITANIJOS LIETUVIŲ SEIMAS šaukiamas liepos m. 31 d. Glasgove, Škotijoje. Seimą organizuoja Škotijos lietuvių taryba. D. Britanijoje yra trys didelės lietuvių kolonijos: Londone, Vidurinėje Anglijoje ir Škotijoje. Jos toli viena nuo kitos ir artimesnis jų bendravimas yra būtinas. Šis seimas turės didelės reikšmės. Jame bus išrinkta Didž. Britanijos lietuvių taryba, kuri derins Didž. Britanijos lietuvių kultūrinės pastangas, bus jų vienybės reiškėja ir aukščiausias atstovavimo organas. Be to seimas svarstys išeivių šeimos ir jaunomenės reikalus, nagrinės išeivių santykius su Tėvyne.

DIDELIS PRANCŪZŲ HIDROPLANAS liepos 16 d. turėjęs skristi iš Šerburgo į Dakarą, netoli Šerburgo įkrito į jūrą ir nuskendo. Tai didžiulis šešių motorų jūrų oro milžinas. Iš 11 juo skridusių žmonių 8 sunkiai sužeisti, o kiti nuo žaizdų mirė.

GINČIJASI DEL GEN. FRIČO MIRTIES. Užsienio spaudoje buvo paskelbta, kad buv. vokiečių kariuomenės vadą gen. Fričą užmušę Gestapo agentai. Berlyno politiniai ir kariniai sluoksniai tą žinią užginčija ir tvirtina, kad generolas yra gyvas ir sveikas.

SOVIETŲ KONSTITUCIJA GALI BŪTI PAKEISTA. Sovietų Sąjungos vyr. taryba liepos 16 d. posėdyje pasiūlė keisti neseniai priimtą ir paskelbtą Sovietų Sąjungos konstituciją.

PRANEŠIMAI.

45 MARVELS BŪRIO ŠAULIAMS RIKIAMS, RĖMĖJAMS IR KANDIDATAMS.

Sekmadienį, liepos 24 d. 8 val. ryto visiems susirinkti I baterijos aikštelėje kar. parengimo pamokų, kur bus ir užbaigiamasis sport. būrio šaudymas.

Būrio vadas.

KAZYS TUMAS.

X Sakalų sulėkimas Prahoje

Rašant apie sakalų pasirodymą, ypačiai norisi pažymėti, kad jie savo ideologija yra visiškai artimi šauliams. Sakalų organizacija yra visos čekų tautos organizacija, nes joje priklauso be pažiūrų skirtumo rinktiniai tautos piliečiai. Šaulių ekskursijai buvo labai įdomu pamatyti sakalus, kurių vardas dažnai lietuvių minimas ir gerbiamas.

Šaulių ekskursijai nuvykti į Prahą daug padėjo Čekoslovakijos pasiuntinybės Lietuvoje sekretorius p. Novakas. Išvykome į Prahą per Berlyną. Po 21 valandos kelionės pasiekėme pirmą čekų pasienio geležinkelio stotį, kurioje mus sutiko nepaprastai nuoširdžiai ir šiltai. Stotyje pasigirdo čekų sveikinimo šūkių „Na zdar“, tautinės dainos ir himnas. Bežiūrint mūsiškiai visi buvo apdovanoti įvairiais čekiškais ženkliais ir gėlėmis. Į Prahą buvome išlydėti triukšmingomis ovacijomis. Pakelyje į Prahą leko stebėti gražias čekų apylinkes ir namus, išpuoštus tautinėmis vėliavomis bei šūkais. Visi jutome, kad visa čekų tauta vieningai ruošiasi didingai ir gražiai sakalų šventei. 16 val. jau buvome Masaryko vardo Prahos gelež. stotyje, kurioje mus labai jautriai ir nuoširdžiai sutiko sakalų organizacijos atstovai, laikraštininkai ir būrys pragiečių. Mus oficialiai pasveikino. Į sveikinimus atsakiau, pažymėdamas sakalų nuoširdumą ir pa-

Raseinių šaulės sportininkės su rinktinės vade V. Kazlauskiene.

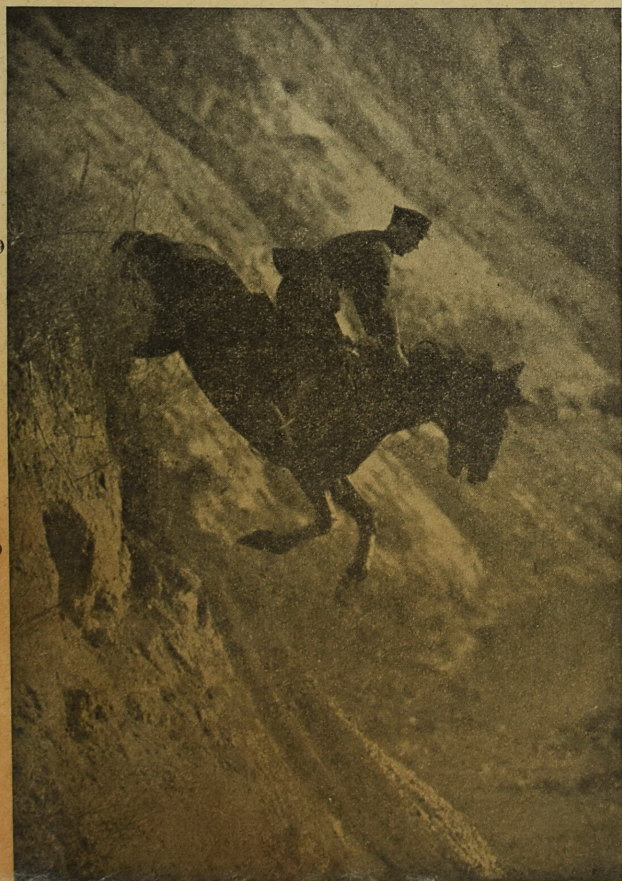
tirtus pirmus išpūdžius įvažiavus į gražią čekų žemę. Visi sušukome Čekoslovakijos ir sakalų garbei valio. Nuoširdžios sakalės *Mildos Legátovos*, sakalo *Jan Horák* ir kitų lydimi buvome nuvežti į Masaryko vardo stadioną, kuriame telpa 200.000 žiūrovų. Tuo laiku radome stadione jugoslavus, kurie jau baigę pratimus ir, triukšmingų ovacijų lydimi, ėjo iš aikštės. Tuojau po to pasirodė 15—18 metų amžiaus sakalės, kurios muzikos garsais lydimos žygiavo į aikštę šokti tautinių šokių. Iš viso išsiriavo ligi 7000. Gražiai apsirengusios šoko pritariant liaudies motyvų muzikai. Porą liaudies dainelių buvo panašių į mūsų „klumpakojį“ ir „Norriu miego“. Šokius pašoko sutartinai. Ypačiai metėsi į akis greitai ir gražūs perrikiavimai. Po tautinių šokių visi nuėjome į mums specialiai paruoštą nakvynę, kuri buvo miesto centre.

vienoje mergaičių gimnazijoje. Mūsų moterys buvo nuvežtos lengvomis auto mašinomis. Čia pat ponios *M. Legátovos* rūpesčiu mums buvo parūpinti ženklai į visas sąskrydžio rungtynes. Reikia pažymėti, kad nakvynės vieta buvo labai gražioje vietoje ir gerai paruošta.

Birželio 30 d. sakalo *Jan Horako* vadovaujami buvome supažindinti su miesto įžymenybėmis ir prezidentūra, kur teko atsitiktinai pamatyti einantį čekų respublikos prezidentą dr. Benešą, kurį mūsiškiai pagerbė. Be to, teko matyti įdomias sargybų pasikeitimo ceremonijas. Po pietų tramvajais nuvažiavome į Prahos miesto išlaikomą senelių prieglaudą, kurioje yra apie 3000 senelių. Moderniškiausi pastatai, įrengimai, senelių priežiūra visus stebino, nes visi įrengimai atlikti pagal šių dienų higienos ir technikos reikalavimus. Iš viso 21 pastatas. Juose yra moderniškios skaityklos, teatras, kinas, gydyklos, maudyklos, poilsio aikštės ir k. Grįžtant teko matyti pavyzdingą darbininkų koloniją. Vakare teko lankyti žymesnes gatves, kurios buvo gražiausiai išpuoštos ir apšviestos įvairiaspalvėmis šviesomis. Linksmy sakalų būreliai sveikinasi tarpusavy ir su svečiais „Na zdar!“

Praha vakare atrodė lyg gražiausia Čekoslovakijos tautinė misterija, kurioje visi čekai reikė džiaugsmą ir pasiryžimą gyventi. Eidami viena gatve sutikome du slovakus apsirengusius tautiniais drabužiais. Pasisveikinę paprašėme ką nors pašokti. Sutiko. Apstoję juos ratu gėrėjomės gražiais ir mikliais šokiais ir sukėlėme jiems ovacijas. Puikūs tie slovakai šokėjai! Gražūs ir jų tautiniai drabužiai. Štai, prieš mus pasirodė jugoslavų būrys, kuris taip pat gerai nusiteikęs traukė Prahos gatvėmis. Didėnėmis gatvėmis sunku buvo praeiti, reikėjo slinkti drauge su minia. Vienur eidamas matai didžiulius sakalų kūrėjų paveikslus: dr. Tyršo, J. Fügnerio, dr. Masaryko, prezidento dr. Benešo, kurie, rodos, su linksma šypsena žvelgia į didžiulę čekų tautos jaunuomenės manifestaciją, teikdami visiems jėgų ir stiprindami dvasią.

Liepos 1—2 d. specialiais autobusais, papuoštais mūsų ir čekų tautinėmis vėliavomis, išvykome Pilzeno link, susipažinti su tuo kraštu, kur prieš porą mėnesių laukai, kalnai, daubos čekų buvo saugomos nuo priešo. Tų dienų čekai nepamirš niekada, nes per šėšias valandas čekų kariuomenė įvykdė mobilizaciją ir visuose punktuose kulkosvaidžiai ir kitų gink-

Stačiu šlaitu. Iš „Lietuvos Kariuomenės“ leidinio.

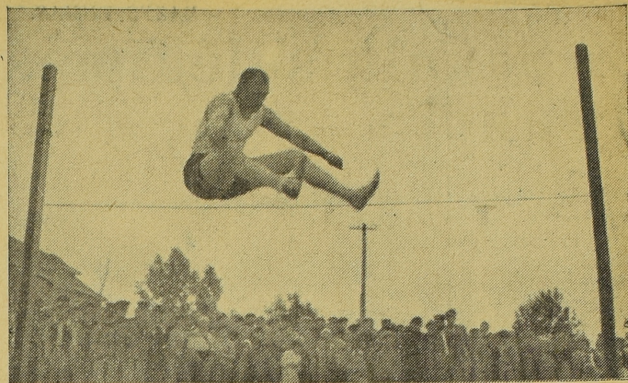
lų rūšių pabūklai buvo savo vietose. Žinoma, vokiečiai tik tuomet suprato, kad Čekoslovakija, tai ne Austrija.

Po pusantros valandos kelionės atvykome prie Pilzeno miesto v-bos namų, kuriuose buvome miesto atstovų priimti. Miestas turi apie 130.000 gyventojų, turi keletą muziejų. Miestas garsus savo alumi, kuriuo miesto sekretoriaus Patejal buvome pavaišinti. Čia išeina 4 dienraščiai ir 7 savaitraščiai. Miestas labai kultūringas ir turi keletą fabriku, kurių garsiausias — Škodos ginklų fabrikas. Škodos fabrikuose dirba ligi 50.000 darbininkų. Pilzene yra tik apie 5% vokiečių-sudetų. Ekskursija buvo labai nuoširdžiai priimta ir vienas iš „Česko Slovo“ CTK redaktorių p. Krbes mus palydėjo. Pavakarij buvome *Marienbado* miestelyje kuris Europoje žinomas kaip žymus kurortas. Anksčiau vasarojė ligi 70 — 80 tūkstančių žmonių, bet šiuo metu, ryšium su čekų — vokiečių konfliktu, vasarotojų skaičius mažas. Pernakvoje ir pasigerėje gražiais vaizdais važiuojame į dar garsesnę čekų kurortą *Karlsbadą*, kuris garsus gydymaisiais šaltiniais. Kurortas gražiai sutvarkytas ir turtingas nepaprastai gražiais gamtos vaizdais. Pakeliui į *Lanų* pilį, kur nedidelėse kapinaitėse yra paprastas prezidento T. Masaryko kapas, laukuose teko matyti didžiulius apynių ūkius. Gražūs rugių, kviečių, miežių ir kitų javų laukai rodo aukštą čekų žemės ūkio kultūrą. Pravažiuojant pro javų laukus teko matyti, kaip ūkio darbams naudojami jaučiai ir karvės. Puikūs plentai ir javų laukai rodo aukštą čekų civilizacijos lygį ir susitvarkymą. Atvykę į Lanus, aplankėme T. Masaryko kapą. Jis labai kuklus ir sutvarkytas pagal garbingo velionies pageidavimus. Prie kapo yra nedidelė koplytėlė, kurioje sudėti keli šimtai vainikų kaspinų. Tiek kaspinų sudėta per du mėnesių, o tai rodo, kaip tauta mylėjo vielionį ir gerbia jo palaikus, kurie laikinai palaiduoti Lanuose. Užbaigus statyti Prahoje Tautos mauzoliejų, palaikai bus perkelti į jį. Aplankėme pilį, kurioje Masarykas gyveno. Parkas apie 13 km. ilguo. Jame T. Masarykas praleido pasakutines dienas. Dabar retkarčiais čia

Panevėžio m. šaulys - rėmėjas Povilas Rutkauskas, paaukojęs būriui vardinį karinį šautuvą.

Iš Raseinių šaulių rinktinės sporto šventės. Šaulys V. Zemaitis šoka į aukštį.

atvyksta poilsio dabartinis prezidentas dr. Benešas. Parke prieš tvėnkinių pastatytas cementinis stulpas, į kurį imūrytos penkios žalvarinės liūto galvos, simbolizuojančios penkias Čekoslovakijos provincijas: Liberiją, Čekiją, Moraviją, Slovakiją ir Pokarpatinę Rusiją. Pilį saugoja garbės sargyba, kuri vieną dieną apsirengusi rusų, antrą — prancūzų ir trečią — italų legionierių uniformą. Sių šalių legioninkų uniforma primena laikus, kada čekai kovojo tv kraštų legionuose dėl krašto išlaisvinimo.

Liepos 3 d. eidami į sakalų sulėkimą aplankėme Tautos Muziejų ir statomą Laisvės mauzoliejų, į kurį šiais metais spalių 28 d. numatyta iškilmingai perkelti T. Masaryko palaikus. Tai milžiniškas pastatas, kuris kaštuosias per 1 milijardą č. kronų. Pradėtas statyti prieš 10 metų. Tą dieną Čekoslovakijos respublika minės 20 nepriklausomybės metų sukaktį. Mauzoliejus bus didžiausia tautos šventovė.

Birželio 3 d. visų akys buvo nukreiptos į sakalų pasirodymą. Prieš tris valandas minios žmonių, traukė pažiūrėti sakalų pratimų. Stadione telpa per 200.000. Apie du trečdalių dar negalėjo tą dieną patekti į stadioną. Į šią šventę atsilankė resp. prezidentas dr. Benešas, Lietuvos įgaliotas ministras dr. Turauskas, kiti užsienio valstybių atstovai, išskyrus lenkų atstovą, per 300 žurnalistų, užsienio svečiai ir k. Po tautinio himno į aikštę įėjo apie 18.000 sakalų. Jas karštai sveikino žiūrovai šaukdami „Na zdar!“ ir mosuodami baltomis skepcitėmis ir tautinėmis vėliavėlėmis.

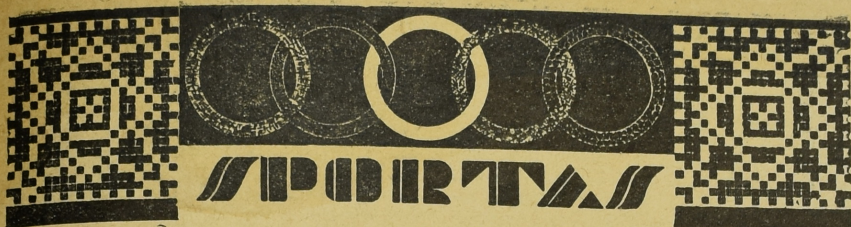
Sakalai visi šypsoji ir nepaprastai jaučiasi patenkinti laimėjimais. Visų dėmesys dažnai krypo į čekų prezidentą dr. E. Benešą ir jo žmoną, kurie žiūrėjo sakalų pasirodymą apie 5 valandas. Šį kartą sakalės vaidavo sveikata, jėgą ir grožį. Visi judesiai buvo atlikti darniai ir gražiai. Žiūrovai po kiekvieno sakalių persirikavimo kėlė karščiausias ovacijas. Judesiai buvo sudėtingi, su įvairiais posūkiiais. Po to sekė kitas sakalių pratimas. Čia buvo panaudoti baltų ir raudonų spalvų sviediniai, kuriuos kiekviena sakalė turėjo. Iš šalies žiūrint atrodė, kažkas nepaprasto ir ypatingo. Tuojau po to pasirodė į aikštę apie 2000 sakalų, kurių pratimas buvo pavadintas: „Sakalų pasirošimas krašto gynimui“. Šie judesiai buvo taikomi krašto gynimui. Didžiausia išpūdį paliko 34.000 sakalų išėjimas

į aikštę. Jų pratimas buvo „Priesaika respublikai“. Gražūs perrikiavimai visuose kėlė džiaugsmo ir nusistebėjimo, kaip puikiai sakalai yra pasiruošę kariškai. 34.000 sakalų užėmė maždaug apie 202 × 310 m. plotą. Sunku aprašyti tuos momentus ir neįmanoma išreikšti išpūdžius, kai 34.000 sakalų kartu protarpiais deklamavo. Pratimus lydėjo Križkovskio choras ir muzikos garsai. Sakalų priesaikos pratimas — „Ištikimybė respublikai“, parodė gerą sakalų pasiruošimą. Po šio pasirodymo tuojau pasirodė jugoslavų sakalai, kurie aikštėje įteikė mirusio savo karaliaus Aleksandro biustą, kurį priėmė Sakalų s-gos stovėta Bukovskis. Jis padėkos žodį užbaigė šiuo šūkiu: „Ištikimybė už ištikimybę“. Jugoslavai aikštėje atliko gražių pratimų, kuriuos lydėjo milžiniškos ovacijos.

Apie 23 val. tame pačiame stadione buvo čekų nepriklausomybės kovų misterija: „Statyti ir ginti valstybę“. Scenoje dalyvavo apie 3000 sakalų. Stebėjo per 100.000 žiūrovų. Šis vaidinimas vainikavo visos dienos programą. Jame buvo pavaizduota, kaip piktai priešai dėjo pastangas sunaikinti tautą, ją pavergti ir kaip sakalai ryžtingai, nesigailėdami gyvybės, kovojo dėl tautos laisvės. Scenoje buvo aukštai iškelta širdis, (reikškė valstybės sąjudį), aplink kurią sukosi alegoriški vaizdai.

Didelį išpūdį padarė tankai, kurie iš tamsumos išlindę apsupo sakalų pastatytus sustiprinimus. Tankai, neįveikę sakalų saugojamų pylimų, turėjo pasitraukti. Iš pastatytų tvirtovių pasigirdo Čekoslovakijos respublikos himnas.

Liepos 4 d. sakalai vėl pasirodė. Tą dieną pasirodė ir mūsų šaliai JSO tautiniais šokiais. Pirmieji pasirodė prancūzai. Jie parodė keletą gimnastikos pratimų ir perdavė čekų sakalams prancūzų vėliavą. Po prancūzų pasirodymo į aikštę išvygiavo per 32.000 sakalų, kurie parodė vėl keletą gynimosi pratimų. Po šios milžiniškos sakalų masės pasirodymo atėjo eilė ir mūsų šaliai. Lietuviams pasirodžius aikštėje buvo sukeltos karštos ovacijos. Tautinius šokius šoko 32 poros. Tuojau buvo stadione pakelta didelė Lietuvos tautinė vėliava. Iš visų pusių suskambo: „Na zdar Litva!“ Diplomatui tuojau emė sveikinti mūsų ministrą dr. Turauską už lietuvių pasirodymą. JSO šokėjų grupė po šokių, maršui grojant ir ovacijoms lydint, aplėdė aikštę. (B. d.)

Šaulių Sąjunga Tautinėje Olimpiadoje iš organizacijų dalyvauja gausingiausiai. Teniso varžybose dalyvauja: Gerulaitis, Jakutis, J. Smetona ir k. Stalo teniso varžybose dalyvauja — 12, plaukymo — 29, bokso — 2, sunkumų kilnojimo — 6, žirginio sporto — 8, kamuolio žaidimuose apie 400.

Tautinės Olimpiados proga Kaunan atvažiuo daug užsienio svečių ir žurnalistų.

Lietuvos plaukymo pirmenybės numatytos rugpjūčio 6—7 d. Kaune. Programoje numatyta: 800 m l. st. plaukimas vyrams, 100 m l. st. moterims, 50 m nugara jauniams, 50 m nugara moterims, 3×100 m įvairaus plaukimo est. vyrams, 100 m krūtine jauniams, 4×50 m l. st. estafetė moterims ir šuoliai į vandenį. Šių rungčių pradžia 16 val. **Rugpjūčio 7 d. 15 val.:** 200 m l. st. vyrams, 100 m l. st. jauniams, 100 m krūtine moterims, 200 m krūtine vyrams, 100 m l. st. vyrams, 100 m nugara vyrams, 3×50 m įvairaus pl. estafetė moterims, 4×100 m l. st. est. jauniams, 4×200 m l. st. est. vyrams. Šuoliai į vandenį vyrams. Vyrų ir moterų šuoliai yra olimpiniai. Laimėtojams skiriamos asmens dovanos. **Šauliai plaukikai registracijos sąrašus siunčia ligi liepos 30 d. į Sąjungos štabą.** Sportininkai turi turėti sportininkų liudijimus. Kiekviena dalyvi galima registruoti nedaugiau kaip 3 rungtyse, įskaitant ir estafėtes. Sportininkų liudijimus kiekvienas dalyvis turi turėti su savimi. Organizacijos surinkusios daugiausia taškų, laimės Lietuvos plaukimo nugalėtojo vardą. Už pirmą vietą skaičiuojama 13 taškų, II-ą — 8, III-čią — 5, IV-tą — 2 ir V-tą — 1.

Olimpiados nugalėtojams skiriamos brangios kartinės dovanos. Pirmą vietą laimėjusiems — aukso medaliai, antrą — sidabro ir terčią — bronzos. Be to, daug dovanų skiria šiaip paskiri asmenys.

Pasaulinė Olimpiada 1940 m. numatyta suruošti Suomijoje. Olimpiadą suruošti buvo sutikę japonai Tokio mieste, bet dabar dėl karo su kinais vyriausybė neduoda lėšų. Tarptautinis olimpiados komitetas kreipėsi į Suomijos vyriausybę, kuri tuo reikalu turėjusi pasitarimą. Suomiams esą nėra didelių sunkumų olimpiadą suruošti, nes neseniai pastatytas gražus stadionas galės sutalpinti ligi 60.000 žiūrovų. Kiek sunkiau su plaukimo rungtynėmis, nes suomiai neturi didelės rungtynėms specialaus baseino. Jei Suomija nesutiktų suruošti, tai iš eilės tarpt. olimpinis k-tas siūlytų Anglijai arba Italijai, nes jos yra artimiausios kandidatės ruošti pasaulinę olimpiadą. Bet suomiai stengsis kliūtis nugalėti, kad tik olimpiada galėtų įvykti Helsinkyje.

Tautinės Olimpiados šaudymo varžybose įsirašė dalyvauti 326 dalyviai ir 2 šaulės studentės. **Šaulių Sąjungos** — 98 dalyviai, kariuomenės — 73, policijos — 138, Akademinio Jaunimo Sporto S-gos — 11 ir Medžioklės Dr-jos — 7. Šaudymo varžybos numatytos nuo liepos 25 d. ligi liepos 30 d. K. K. Rūmų ir igulos šau-

dyklose. **Kariuomenė varžybose dalyvaus:** nenustatyto tipo šautuvais: gulint 12, klūpant ir stovint po 10. **Lietuvos kariuomenės šautuvais:** I pratimas: gulint — 29, II pratimas — gulint ir klūpant po 30 ir stovint — 29 dalyviai. **Mažojo kalibro šautuvais:** gulint — 7, klūpant — 5 ir stovint — 4. **7,65 kal. pistoletais** olimpiados medaliui laimėti — 31 ir meisterio ženklui — 30. **9 kal. pistoletais** olimpiados medaliui laimėti — 36.

Šaulių Sąjungos dalyviai varžybose dalyvaus: Lietuvos kariuomenės šautuvais I pratime — 59, II — pratime — gulint, klūpant ir stovint po 36 šaulius. **Mažojo kalibro varžybose dalyvaus:** gulint — 41 ir klūpant bei stovint po 21. **7,65 kal. pistoletų** varžybose medaliui laimėti — 33, ir meisterio ženklui — 3 šauliai. **9 mm. kal. pistoletų** varžybose — 12 šaulių. Nenustatyto tipo kariniais šautuvais, pistoletais, automatiniais pistoletais ir medžiokliniais šautuvais varžybose nedalyvaus. Šaudymo varžybose bus išvedamos ir Lietuvos grupinės (komandinės) šaudymo pirmenybės, atskirose Lietuvos šaudymo pirmenybėse nustatyta tvarka. Komandinės šaudymo grupės sudaro organizacijos po 5 šaulius iš karinių ir mažojo kalibro šautuvų ir pistoletais. **Iš karinių šautuvų** taikinytis tarptautinio 10 žiedų pavyzdžio, 300 m. atstumas. Iš kiekvienos padėties galės iššauti po 20 šūvių. Komanda surinkusi visose trijose padėtyse daugiausia taškų laimi meisterio vardą ir pereinamą dovaną.

Automobilių ir motociklų lenktynės aplink Lietuvą ruošiamos liepos 23—24 d. Jas globoja susisiekimo ministras J. Stanišauskis. Lenktynių pradžia iš Kauno, nuo Automobilių klubo būstinės. Kelias:

Kaunas — Kaišiadorys — Ūkmergė — Utena — Zarasai — Rokiškis — Biržai — Panevėžys — Kėdainiai — Raseiniai — Šauliai — Mažeikiai — Telšiai — Kretinga — Palanga — Klaipėda — Šilutė — Pagėgiai — Tauragė — Jurbarkas — Šakiai — Vilkaviškis — Marijampolė — Alytus — Lazdijai — Kaunas. Teks važiuoti apie 32 val. be pertraukos 1278 km; iš jų 645 km. plentais ir 633 km vieškeliais. Skirtos penkios dovanos nuo 75 ligi 500 litų vertės.

Šaulių Sąjunga, Lietuvos lengvosios atletikos meisteris, kaip iš anksto buvo numatyta, I-je Tautinėje Olimpiadoje turės užimti vieną iš pirmųjų vietų lengvosios atletikos varžybose. Pirmose dvejose varžybų dienose Šaulių S-gos lengvaatletai-ės ir broliai amerikiečiai buvo pirmose eilėse ir pasiekė keletą olimpinį ir Lietuvos rekordų. Jei varžybas skaičiuoti taškais, tai Šaulių S-gai tektų pirmoji vieta su 45 taškais, Amerikos lietuviams — 35 ir JSO — 32 ir t. t. Medaliais pasiskirstė: aukso: Šaulių S-gai ir Amerikos lietuviams teko po 9 ir JSO — 2; sidabro: Š. S-gai — 5, JSO — 10, Amerikos lietuviams — 4 ir bronzos: Š. S-gai — 8 ir JSO — 6. Pirmųjų vietų laimėtojų bėgimo laikai buvo ir tarptautinio masto. Pirmuoju varžybose dalyku buvo 100 metrų bėgimas. Iš viso buvo 4 uzbėgimą. Per pirmą uzbėgimą Amerikos lietuvis **Stanišius pasiekė 10,9 s.** Tai pirmas žmogus Lietuvoje bėgdamas 100 m, pasiekė tokį laiką. Jisai buvo užskaitytas ir paskelbtas kaip olimpinis rekordas. Neatsiliko ir mūšiškis grandietis **Vladas Bakūnas.** Niekas negalėjo ligi šiol 100 m. bėgimo rezultato pakelti ligi 11 s. **Bakūnas** per antrą 100 m. uzbėgimą parodė laiką **11 s.** Šis rezultatas buvo paskelbtas kaip **naujas Lietuvos rekordas.** Per trečią uzbėgimą labai gerai pasirodė grandietis Zaskėvičius — 11,4 s. Finalinėse 100 m. varžybose pirmadienį vietomis pasiskirstė: 1. Stanišius (Amerikos lietuvis) — 11,1 s., 2. Prokopas (Amer. lietuvis) — 11,2 s. ir 3. V. Bakūnas (Grandis) — 11,3 s. **Moterų 100 m.** varžybose **Šepaitienė (Pan. Šaulys)** pasiekė **naują Lietuvos rekordą** — 13,1 s. An-

Šokėjai T. Olimpiadoje.

tra dieną 100 m finalinėse varžybose vietomis pasiskirstė: 1. Šepaitienė — 13,2 s. 2. Sadūnaitė — 13,6 s. (Utenos gim.) ir 3. Vitartaitė (JSO) — 13,6 s.

Įdomios varžytynės buvo vyrų ieties metimuose. **Jaudegys (Grandis)** permetė ietį 60 metrų ribą ir užėmė pirmą vietą. Jis yra trečias iš eilės grandietis, kuris Lietuvoje ietį permetė per 60 m. Antras yra Kamčaitis, kuriam šiose varžybose metimai nesisekė. Amerikos lietuviai šioje šakojė pasirodė silpniau. Ieties metikai vietomis pasiskirstė: 1. Jaudegys (Gr.) — 60,06 m. 2. Puškunigis (JSO) — 56,80 m. 3. Kamčaitis (Grandis) — 54,95 m. **1500 m bėgimo 1 v.** atiteko Šimanui (LGSF) — 4—04,8 min.; **naujas Lietuvos rekordas**, 2. Tendys (JSO) — 4—12,2 min. ir 3. Kalpokas (Grandis) — 4—12,3 min. Didelę varžybose kovą parodė estafetinių dalyvių. Pirmoje vietoje tenka pažymėti **Saulių Sąjungos moterų 4×100 m estafetę**, kuri pasiekė **naują Lietuvos rekordą** — 53,8 s. Bėgo: **Sirutyte, Šepaitienė, Žeruolytė ir Širvydaitė**. Antroji vieta atiteko JSO komandai. **110 m bėgimo su kliūtimis**: 1. Sačkus (JSO) — 16,8 s. 2. Sidabras (Amerikos lietuvis) — 17,2 s. ir 3. Balčius (Grandis) — 17,4 s. **Švedų estafetinis bėgimas** — 400×300×200×100 m: 1. Amerikos lietuviai (Prokopas, Jan; kauskas, Stanišius ir Liutkus) — 2—00,4 min. 2. **Saulių S-ga** (Zaskevičius, Bakūnas, Sodaitis ir Andriūnas) — 2:05,3 min. ir 3. JSO — 2:08,8 min. **Šuolių į aukštį** varžybos kėlė žiūrovuose didelio pasigė-

rėjimo. **Amerikos lietuvis Bernotas peršoko 1,92 m** ir pasiekė naują olimpinį rekordą. 2. Kasiulis (JSO) — 1,75 m. ir 3. Markelis (Rokiškio šaulių sp. kl.) — 1,70 m. **Disko metimas**: 1. Bložytė (Amerikos lietuvaite) — 35,01 m, naujas olimpinis rekordas; 2. Vitartaitė (JSO) — 32,43 m. 3. Zienčikaitė (Tauragės mok. seminarija) — 29,72 m. Labai gražų rezultatą parodė Bložytė, kuri yra vienintelė moteris atvykusi iš Amerikos į Tautinę Olimpiadą.

Antrą dieną turėjo būti sportininkų apdovanojimas, kuris dėl blogo oro buvo atidėtas. Antrosios dienos didžiausia kova buvo 400 m bėgimas. Bakūnas didžiausiu pasiryžimu bėgdamas paskutinį 100 m aplenkė Liutkų ir vedė ligi baigmės. **Bakūno laikas 400 m. — 51,3 s., naujas Lietuvos rekordas**. 2-roji vieta atiteko Liutkui (Amerika) — 51,7 s. ir 3. Cesoniui (Anglijos liet.) — 51,9 s. Bakūnas 51,4 s. pagerino savo rezultatą. Moterų varžybose reikia pažymėti jauną bėgikę Sadūnaitę, kuri gražiai bėga 100 ir 200 m. nedaug atsilikusi nuo garsios meistrės Šepaitienės (P. Šaulio). **Šepaitienė bėgdama 200 m.** pasiekė naują Lietuvos rekordą — 26,8 s. Senas rezultatas priklausė Kalvaitienei-Radziulytei — 27,9 s. **Vyrų šuolis į tolį**: 1. Sakalauskas (JSO) — 6,75 m. 2. Bernotas (Amerikos lietuvis) — 6,66 m. ir 3. Gontis (Grandis) — 6,53 m. **Rutulio stūmimas**: 1. Beinoris (Amerikos liet.) — 14,03 m, naujas olimpinis rekordas; 2. Jankūnas (JSO) —

13,18 m. 3. Žičkus (Brazilijos lietuvis) — 13,11 m. Ieties metimuose Klaipėdos Šaulio Višinskaitė pasiekė pirmą vietą — 30,32 m. 2. Vitartaitė (JSO) — 29,88 m. 3. Vailokaitytė (Kauno šv. Kazimiero ses. gim.) — 29,09 m. **800 m**. 1. Jankauskas (Amerikos lietuvis) — 2—02,3 min. 2. Al. Šimanas (LGSF) — 2—02,5 min. 3. Tendys (JSO) — 2—03,1 min. **5000 m**. 1. Alf. Vietrinas (LGSF) — 16—02,4 min. 2. Petruitis (Grandis) — 16—05,9 min. 3. Kalpokas (Grandis) — 16—16,5 min. **200 m moterų varžybose 2-ą v. užėmė**: Sadūnaitė (Utenos gim.) — 29 s. 3. Žeruolytė (Grandis) — 29,2 s.

(Kitus rezultatus paskelbsime kitame numeryje. **Red.**)

R. š. „Grandis“ — „Raidė“ 4:2 (2:1). Liepos 17 d. Raudondvaryje šaulių aikštėje, vietos šaulių „Grandis“ vėl pasiekė naujos pergalės, nugalėdama Kauno „Raidės“ kombinuotą komandą 4:2 (2:1). Nors grandiečiai žaidė susilpnintu sąstata, tačiau ir tai davė naują pergalę prieš stiprią „Raidės“ komandą. „Grandžiai“ pergalę daugiausia iškovojo gynimas ir užtikrintai šaltai gaudęs vartininkas Bačėnas.

R. š. „Grandis“ jau žaidė šešias rungtynes, iš kurių 3 laimėjo, 2 sužaidė lygionis ir vienas pralaimėjo. Įvarčių santykis, taip pat gerai pasako komandos pajėgumą. Jis 17:7 R. š. „Grandies“ naudai. Linkėtina ir toliau R. š. „Grandies“ futbolininkams siekti gražių, šauliškų laimėjimų. **A. Daina.**

Šaulio Burbos laimikis.

Žuvininkas šaulys Burba,
1. Net ir valgo ant vandens.
Virtinėlių prisipūtęs
Lauks žuvelės, kol sutems.

Štai yra laimikis pirmas,
2. Bet kas tai... — nutrūko jis —
Tokia žuvis, stambia žuvis!
Krenta vandenin viltis!

Bet dėl šaulio sumanumo
3. Nepaspruks laimikis tas.
Virtinius šakutėm smeigęs,
Burba išėitį suras.

Ak, žuvelė, štai papuolei.
4. Nepaspruksi nuo manęs
Tai pietums bus užkandėlis. —
Burba džiaugias iš širdies.

Štai ji guli ant keptuvės —
5. Mąsto vyras išdidžiai.
Skanus kvapas nosį glosto,
O širdį smagu, gerai.

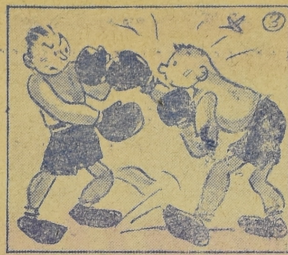
Trenktų žaibai su perkūnais —
6. Burbai tai vieni juokai.
O dabar širdį užgriuvo
Ak, gaudus toks gailėsyl!

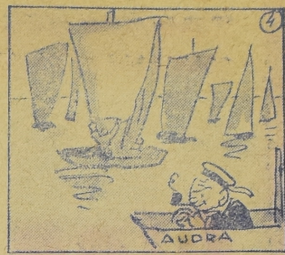
1. Jau tėvynė nebekenčia
Sportininkų bado:
Tai, brangieji, jus įtikins
Mūs olimpiada.
Ten visų kraštų lietuviai
Rodys sporto meną —
Jie pagerbs per šaunų sporta
Tėviškėle sena.
Dalyvaus olimpiadoj
Ir šauliai mūs šaunus —
Tegyvuoja mūsų sporto
Visos jėgos jaunos!

2. Štai ir pirmas dalykėlis
Mūs olimpiados —
Susikibę duodam garo
Mes čia klumpių padais.
Mūsų linksmą kepurinę
Orkestras užgriežė,
Mes tą linksmą kepurinę
Šokam iširėze.
Oi, gražiai mūs jaunimėlis
Savo šokius šoka —
Daug gražiau ir už fokstrota
Ir už karijoką!

3. Štai ir boksininkai vikrus,
Jie prieš mus nespokso —
Viens kitam pasišokė —
Duoda smarkų boksa.
Tegyvuoja boksininkai
Mūs amerikiečiai,
Kad smarkiausiai Kauno broliu
Sveičia jie ir šviečia.
Oi, išeis mums į sveikatą
Ši olimpiada —
Pamokų ji ko gražiausių
Daug mums duoti žada.

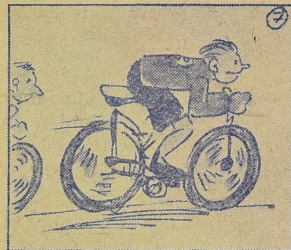
4. Tuoj pradėsime, gerbiamieji,
Mes laivų regatą —
Daug laivų čia dalyvauja,
Galo nesimato.
Ak, man linksmu, kad lietuviai
Jūrą pamylėjo —
Jie žvaliai išmoko plaukti
Prieš stipriausią vėją.
Mūsų jurininkai žvalūs
Mums sukurs laivyną —
Jau ir mes neatsilikiam
Nuo kitų kaimynų.

5. Rodo mums olimpiada,
Ko širdelė geidžia.
Štai plaukikai Nemunėly
Vandensvydį žaidžia.
Ak, vikrumas tų plaukikų —
Plauko jie, kaip žuvys.
Ivairiausią sportą mėgsta
Jau dabar lietuvis.
Vandenyje puikiai laikos,
Linksmas šypsos ore,
Ak, ir aš, nors jau pasenęs,
Dar sportuoti noriu!

6. Ai, Amerikos krepšinis
Ant lietuvių laikos —
Vežasi amerikiečius
Mūs jaunimas sveikas.
Kamuolį puikiausiai mėto
Lubinas, Kriaučiūnas —
Garsina tėvynės vardą
Šie Olimpo sūnūs.
Bet nuo jų neatsilieka
Mūsų vyrai vikrus —
Jeigu kamuolį jie meta,
Jų metimes tikras.

7. Duokit kelią — prasidėjo
Dviračių lenktynės —
Lenktiniaujam garbei šlovei
Mūs brangios tėvynės.
Savo dviratį aš spaudžiu,
Lekia jis net švilpia —
Viens nuo kito nesiliekam,
Mes dar nenusilpė.
Spaudžiam dviračius, kiek galim,
Mums užtenka žado —
Tegyvuoja ši pirmoji
Mūs olimpiada.

8. O dabar prašau jums lygią
Teniso aikštelę —
Lekia mažas sviedinukas
Nuo smagaus tėvynės.
Taiklūs smūgiai, vikrus smūgiai
Mūsų Ščukauskaitės,
Priešinasi Variakojis,
Spiriasi sukaitės.
Elegantškai atrodo
Šis puikus žaidimas,
Kai Smetona ir Jakutis
Rungtinauti imas.

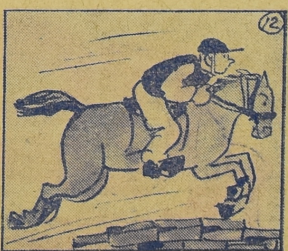
9. Mūsų mielas Šančių Kovas
Formą vėl atgavo —
Šioj žvalioj olimpiadoj
Atsigriebs jis savo.
E, vikriai po aikštę skraido
Ir šauliai iš „Maisto“ —
Jie be reikalo po aikštę
Niekad nesišvaisto.
I tą kamuolį kaip reikia
Jie visad papuola —
Daug įmūs olimpiadoj
Jie tikriausių golų.

10. Mūs šaudykloj nuo pat ryto
Sutratėjo šūviai —
Šaudymo mene jau rungias
Taiklūs mūs lietuviai.
Ai, šauliams visiems taikliausiems
Yr kur pasireikšti —
Lekia kulkos tik į centrą
Švilpdamos per aikštę.
Aš linkiu šauliams laimėti
Pačią pirmą vietą —
Tik taikliau į centrą pliekit,
Bus jinaimėta!

11. Sveikiname mūsų Grandį
Ir lengvaatletus —
Tvirtas jų pasiryžimas,
Būdas tvirtas, kietas.
Daug laimės pirmųjų vietų
Mūs Grandies atstovai —
Jie ir drašiai ir ryžtingai
Stos į drašią kovą.
Garsins jie olimpiadoj
Vardą savo klubo —
Mes laimėtojams pasiūsim
Sveikinimą skubų.

12. Greit bus žirginis čia sportas.
Ei, šauly, ant žirgo!
Lekia žirgas jo eiklusis,
Kad net kojos mirga!
Ei, tai lekia, ei, tai smilksta!
Niekis visos klūtys!
Lekia žirgas tas šaunusis
Uodegą išpūtęs.
Tegyvuoja mūs pirmoji
Ši olimpiada —
Daug laimėjimų gražiausių
Ji tėvynėi žada!

JEI NORIME LAISVĖS IR GERO, RAMAUS GYVENIMO — REMKIME

GINKLŲ IR LIETUVOS KARO LAIVYNO FONDUS

Tūkstančiai džiaugiasi

IR TAM STA DŽIAUGSIES
VARTODAMAS ŽALIOS SPALVOS

Linų muilą

AKC. B-VĖ „LIETUVOS MUILAS“ PANEVĖŽYS.

**XIII VALSTYBĖS
LOTERIJA**

III-ČIOS KLASĖS LOŠIMAS BUS
RUGPIŪČIO 5 IR 6 D. D.

**Jaunystės
MUILAS-**

**MĖGSTAMIAUSIAS LIETU-
VAIČIŲ MUILAS,**

nes jis visuomet lieka geras ir malonus!

Nes jis visuomet švarina, maitina ir lygina odą!

Nes jo dėka žmogus jaunėja!

FLORANCE, KAUNAS

CUKRUS STIPRINA SVEIKATA.

VARTOK DAUG CUKRAUS, GERK

SALDŽIA KAVĄ, ARBATĄ.

ILGŲ METŲ KOVAS DĖL MŪSŲ TEISIŲ BEI NEPRIKLAUSOMYBĖS tinkamiausiai pažinsime iš P. Rusecko knygų: „Mūsų ižymieji žmonės“ (3 lt), „Baudžiava“ (6 lt), „Knygnešys“ I ir II t. (po 10 lt), „Išniekintos Vėliavos“ (2 lt 50 c), „Savanorių Žygiai“ I ir II t. (po 5 lt). „S. Ž.“ gaunami knygynuose, savanorių skyriuose, šaulių būriuose.

FOTOCINKOGRAFIJA

„Vaga“

gamina įvairių rūšių klišes. Darbas atliekamas greitai ir gerai. Kainos žemos. Prašome įsitikinti.

Kaunas, Mickevičiaus g. 19. Tel. 24604.

SPORTAS IR GIMNASTIKA ATJAUNINA KŪNĄ

A. MOGILEVSKIO IR SŪNAUS

perriebintas

BORO-TIMOLO

MUILAS

atjaunina išvaizdą.

Gausios ir riebios Boro timolo muilo putas gerai išvalo poras ir sužadina kraujo cirkuliaciją.

Oda darosi lygi ir švelni, veidas įgauna sveiką spalvą ir jaunumu švytinčią išvaizdą.

KAIP TIK VASARA

GLAUDIN

Ar Jūs vaikščiojate be skrybėlės, ar Jūs maudotės, sportuojate — Jūsų plaukai niekad neturi atrodyti, kaip neišbrendamoji giria.

„GLAUDIN“

visiškai be riebalų užlaiko kiekvieną sukuoseną vėjų ir negiedrai esant, lyg nematomas plaukų tinklėlis.

FLORANCE KAUNAS

Geriausia skelbtis (P)k
T R I M I T E R